

Täysistunto

Perjantai 18.12.2020 klo 9.59—15.18

6.5. Pääluokka 24 Ulkoministeriön hallinnonala

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt esitellään ulkoministeriön hallinnonala koskeva pääluokka 24.

Pääluokan yleiskeskusteluun varataan tässä yhteydessä kaksi tuntia. — Keskustelun aloittaa valtiovarainvaliokunnan jaoston puheenjohtaja, edustaja Vähämäki.

Keskustelu

13.02 **Ville Vähämäki ps** (esittelypuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Esittelen siis nyt hallintojaoston puheenjohtajana UM:n hallinnonalan osuuden budjettimietinnöstä. Pääluokassa 24 on kaksi keskeistä kokonaisuutta: ulkoasiainhallinto ja sen toimintamenot kiinteistömenoihin sekä kansainvälinen kehitysyhteistyö, joka sisältää itse kehitysyhteistyön monissa muodoissaan, kehitysyhteistyön finanssisijoitukset, Finnfundin pääomittamisen sekä oikeusvaltiotukimomentin. Käyn nämä nyt lyhyesti läpi muutamine huomioineen. [Kimmo Kiljusen puhelin soi]

Ulkoasiainhallinnon toimintamenoihin esitetään ensi vuonna 251 miljoonaa, jossa on lisäystä vajaa 14 miljoonaa kuluvaan vuoteen suhteutettuna. Toiminta pohjautuu vahvaan edustustoon, ja aikomuksena vaalikauden aikana on aukaista neljä uutta lähetystä, joista Manilan lähetys aukaistiin tänä vuonna, ja budjetti mahdollistaa kolmen uuden edustuston avaamisen, joiden sijainnista päätetään myöhemmin. Valiokunta pitää hyvänä, että sijainnin valinnassa painotetaan myös tavoiteltavia kaupallisia hyötyjä Suomelle. Valiokunta nostaa esille edustustojen henkilöstön jaksamisen epidemian keskellä, ja siihen jaksamiseen olisi kohdennettava tukitoimia.

Viennin edistämisestä: Esitys tukee edustustojen kautta tehtävää työtä Suomen viennin ja liiketoimintamahdollisuuksien edistämiseksi ulkomailla ja sitä kautta kohentaa talouskasvua ja työllisyyttä myös kotimaassa. Valiokunta pitää hyvänä näitä tehtäviä toimenpiteitä, joilla kootaan aikaisempaa kookkaampia vientikokonaisuuksia, joilla voidaan siten puolestaan vastata laajoihin hankkeisiin.

Kehitysyhteistyön osalta: Suomen julkinen kehitysyhteistyö on kokonaisuudessaan 1 245 miljoonaa, joka on 215 miljoonaa enemmän kuin kuluvana vuonna. Tämä summa koostuu UM:n, TEMin, SM:n ja VM:n pääluokkien momenteista. Tämän pääluokan osalta kehitysyhteistyömomentille esitetään 760 miljoonaa, joka on 68 miljoonaa enemmän kuin kuluvana vuonna. Valiokunta pitää valittuja painopistealueita hyvinä ja nostaa esiin etenkin naisten ja tyttöjen aseman vahvistamisen sekä kehitysmaiden talouden ja uusien työpaikkojen syntymisen tukemisen, koulutuksen sekä yleisesti toimivan yhteiskunnan ja hallinnon tukemisen.

Valiokunta pitää hyvänä, että myös kehitysyhteistyön kautta valmistaudutaan epidemian jälkihoitoon. Suomen kehitysyhteistyöllä tulee auttaa kaikkein haavoittuvimmassa

Budjetin alikohta PTK 169/2020 vp

asemassa olevia ihmisiä, ja oleellista on nostaa vähiten kehittyneiden LDC-valtioiden tukea asetetun tavoitteen mukaisesti.

Valiokunta toteaa, että käsiteltävä momentti on laaja, ja pitää välttämättömänä, että eduskunnalle päätöksenteon pohjaksi esitettävä tieto on kyllin yksityiskohtaista. Valiokunta siis kaipaa momenttien välistä yhteismitallisuutta eikä pidä hyvänä kehityksenä sitä, että budjetissa useiden momenttien sisällöt ovat kaventuneet viime vuosina. Jatkossa kehitysyhteistyömomenttia on syytä avata täsmällisemmin ja temaattisiin painopisteisiin tehtävää jakoa tulee kehittää mahdollisuuksien mukaan. Lisäksi tavoitteita on selkiytettävä, jotta laatu ja vaikuttavuus mahdollistetaan nykyistä avoimemmin.

Valiokunta tekee lisäyksen, 200 000. Se suunnataan globaalikasvatuksen edistämiseen.

Finnfundille budjetissa ehdotetaan 10 miljoonan lisäys. Kuluvana vuonna pääomitukseseen myönnettiin 60 miljoonaa ja sijoituksia tehtiin 237 miljoonaa Finnfundissa. Toiminnan lähtökohta on se, että palautuva pääoma sijoitetaan edelleen uusiin kehityskohteisiin ja Finnfundin tase kasvaa jatkossa.

Valiokunta kiinnittää huomion siihen, että kehityspoliittisten tavoitteiden tulee ohjata kaikkea Finnfundin toimintaa. Valiokunta toteaa, että omistajaohjauksen linjausten mukaisesti kehitysvaikutusten saavuttamisen ohella avataan mahdollisuuksia myös suomalaisille toimijoille.

Kehitysyhteistyön finanssisijoituksista vielä vähäsen: Sinne esitetään vajaa 130 miljoonaa. Tämä käytetään vastuullisiin ja vaikuttaviin kohteisiin, jotka kansantalouden tilinpidossa eivät lisää valtiontalouden alijäämää ja joilla on palaumaodote. Momentti on siis kehityksen ulkopuolinen niin kuin edellinen Finnfundinkin momentti.

Lopuksi vielä oikeusvaltiotuesta: siihen myönnetään 3 miljoonaa, jolla edistetään yhteiskunnallista vakautta.

Valiokunta nostaa esille Suomen puheenjohtajuuskauden Pohjoismaiden neuvostossa ensi vuonna, ja puheenjohtajuuskauden aikana vaikutusmahdollisuudet tulisi maksimoida. Jaosto sai oikein hyvän selvityksen Suomen puheenjohtajuuskaudesta ja myöskin niistä painopisteistä, mitä asiassa on. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Arvoisat edustajat, tapana on ollut, että jos istunnossa puhelin pirahdaa, niin kahvia kuppeihin lurahtaa — eli edustaja Kiljunen, kaikille paikalla olleille edustajille sitten tämän pääluokan jälkeen.

13.07 Ulkoministeri Pekka Haavisto: Arvoisa puhemies! Kiitän ensin valtiovarainvaliokuntaa ja ulkoasiainvaliokuntaa talousarvioesityksen käsittelyssä saaduista tärkeistä huomioista.

Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan peruslinja on vakaa ja ennustettava. Se perustuu hyviin kahdenvälisiin suhteisiin, yhteistoimintaan ja vaikuttamiseen Euroopan unionissa sekä sääntöpohjaiseen kansainväliseen järjestelmään ja kansainväliseen oikeuteen nojautaan monenkeskiseen yhteistyöhön. Ulko- ja turvallisuuspolitiikan arvopohjassa keskeistä on ihmisoikeuksien, oikeusvaltioperiaatteen, demokratian, rauhan, vapauden, suvaitsevaisuuden ja tasa-arvon edistäminen kaikessa kansainvälisessä toiminnassa. Globaalit haasteet, kuten ilmastonmuutos, pandemiat ja teknologisen kehityksen murros, vaikuttavat toimintaympäristöömme itsenäisinä ilmiöinä kärjistäen jo tunnistettujen kehityskulkujen vai-
kutusta.

Budjetin alikohta PTK 169/2020 vp

Koronapandemian myötä eriarvoisuus on vaarassa lisääntyä ja hauraat valtiot ovat entistä haaraampia. Pandemian laukaisema maailmanlaajuinen taloustaantumaa asettaa vaikeita haasteita kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiselle. Samalla kansainväliset yhteistyörakenteet kärsivät erilaisista vastakkainasetteluista. Sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestelmän puolustaminen onkin Suomelle tarpeellisempaa kuin koskaan aikaisemmin. Suomi pyrkii jäseneksi YK:n ihmisoikeusneuvostoon kaudelle 22—24.

Euroopan unioni on Suomen ulkosuhteiden tärkein viitekehys ja vaikutuskanava sekä turvallisuusyhteisö. Suurvaltojen välisissä suhteissa on voimistuvan kilpailun ja vastakkainasettelun mutta myös keskinäisriippuvuuden elementtejä. Yhdysvallat ja Kiina kilpailevat globaalista johtoasemasta, mikä vaikuttaa valtioiden suhteisiin maailmanlaajuisesti ja pakottaa muut valtiot ja toimijat, kuten EU:n, pohtimaan asemoitumistaan uudessa poliittisessa, taloudellisessa ja ideologisessa kilpailussa. Afrikan merkitys EU:n strategisena kumppanina kasvaa. Venäjä hakee merkittävämpää asemaa, mikä heijastuu myös Itämeren turvallisuustilanteeseen. Arktisen alueen geopoliittinen, ympäristöllinen ja taloudellinen merkitys kasvavat.

Laaja-alainen pohjoismainen yhteistyö on epävakaa kansainvälisessä toimintaympäristössä yhä tärkeämpää. Suomi toimii ensi vuonna puheenjohtajana Pohjoismaiden ulkoministerien ulko- ja turvallisuuspoliittisessa yhteistyössä N5:ssä, Pohjoismaiden ministerineuvostossa sekä pohjoismais-balttilaisessa yhteistyössä eli NB8:ssä.

Arvoisa puhemies! Kuten ulkoasiainvaliokunta lausunnossaan toteaa, on läsnäolo maailmalla merkittävä tiedon ja vaikutusvallan lähde. Edustustoverkko palvelee Suomen ja suomalaisten etuja laajasti valtionhallinnon ja yhteiskunnan eri sektoreilla. Edustustojen työ koronapandemian keskellä on ollut korvaamatonta niin kriisin etenemisen seurannassa, ennakkoinnissa ja ymmärtämisessä kuin suomalaisten auttamisessa eri puolilla maailmalla. Pandemian aikana edustustomme ja niiden henkilökunta ovat olleet ja ovat edelleen suuren paineen alla. Vaikkakin edustustojen toimintakyky on pääasiassa säilynyt hyvänä, jaan valtiovarainvaliokunnan huolen henkilöstön jaksamisesta tilanteessa, jossa useimmissa asemamaissa koronatilanne on huomattavasti Suomea hankalampi.

Hallitusohjelman mukainen edustustoverkon vahvistaminen on nyt ajankohtaisempaa kuin koskaan myös talouden elpymisen näkökulmasta. Edustustoverkon merkitystä pienelle vientivetoiselle maalle ei voida unohtaa siirryttäessä koronapandemian jälkihoitoon. Hallitusohjelmaan sisällytetyjen neljän uuden edustuston lisäksi ulkoministeriö on esittänyt kahden uuden edustuston perustamista vaalikaudella. Talousarvioesityksessä on varattu määrärahat kolmen uuden edustuston avaamiseen. Uusien edustustojen sijaintipaikoista päätetään myöhemmin, pääpainon ollessa hallitusohjelman mukaisesti kaakkoisessa ja eteläisessä Aasiassa sekä läntisessä Afrikassa. Syyskuun alussa avattiin uudelleen Suomen suurlähetystö Manilassa Filippiineillä. Kiitän tässä yhteydessä valiokuntia niiltä saadusta tuesta edustustoverkon vahvistamiselle.

Kansainvälisen toimintaympäristön muutokset lisäävät Suomen edustustoverkon tietoturvaan ja turvallisuuteen liittyviä tarpeita. Kuten valtiovarainvaliokunta toteaa, on kasvanneisiin turvallisuushäiriöihin varautuminen välttämätöntä.

Arvoisa puhemies! Konfliktinesto sekä rauhanvälitys ja -rakennus ovat Suomen ulkopoliittikan vahvistuva painopiste, erityisesti koronapandemian aikana ja sen jälkihoidossa. Suomi jatkaa tukeaan rauhanvälitykseen liittyville vuoropuheluprosesseille ja edistää käynnissä olevien konfliktien ratkaisua sekä vahvistaa rauhanvälitystoimintaa ja rauhanvälityskapasiteettia.

Budjetin alikohta PTK 169/2020 vp

Suomi jatkaa aktiivista osallistumista kansainväliseen kriisinhallintaan niin sotilaallisen kuin siviilikriisinhallinnankin puitteissa. Suomen kansainvälisten kriisinhallintatehtävien painopisteet ovat Libanonissa, Irakissa, Afganistanissa ja Georgiassa, mutta Suomi osallistuu operaatioihin myös Kosovossa, Afrikassa ja Välimerellä. — Kiitos.

13.12 Kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari: Arvoisa puhemies! Kiitän ulkoasiainvaliokuntaa ja valtiovarainvaliokuntaa positiivisesta suhtautumisesta kehitysyhteistyömäärärahojen lisäykselle vuonna 2021. Samalla jaan ulkoasiainvaliokunnan ja valtiovarainvaliokunnan huolen siitä, että Suomi on edelleen jäljessä YK:ssa asetetusta kehitysyhteistyön 0,7 prosentin bruttokansantulo-osuustavoitteesta saavuttaen arvion mukaan 0,52 prosenttia vuonna 21. Kiitän myös siitä, että ulkoasiainvaliokunta ja valtiovarainvaliokunta antoivat vahvan tuen hallituksen toimille aikataulutetun tiekartan valmistelemiseksi 0,7 prosentin tavoitteen saavuttamiseksi.

Jaan huolen myös siitä, että koronakriisin myötä maailman äärimmäinen köyhyys ja nälkä ovat kääntymässä kasvuun ja monet kehitysyhteistyövaroin saavutetut positiiviset tulokset ovat nyt vaarassa. Kuten ulkoasiainvaliokunta ja valtiovarainvaliokunta noteeraavat mietinnöissään, Suomi varautuu myös kehitysyhteistyön kautta koronapandemian jälkihoitoon vastatakseen akuutteihin kriiseihin myös kehitysyhteistyön kautta. Suomi on nostanut humanitäärisen avun tasoa 12,5 miljoonalla eurolla ensi vuoden budjetissa. Humanitääristä apua vahvistettiin merkittävästi myös osana lokakuussa annettua lisätalousarviota, jota jo toimeenpannaan eduskunnan hyväksyttyä esityksen.

Ulkoministeriö pitää tärkeänä myös valiokunnilta saamaansa tukea kehitysyhteistyön painopistealueiden edistämiseen ja erityisesti naisten ja tyttöjen oikeuksien ja aseman vahvistamiseen mukaan lukien seksuaali- ja lisääntymisterveys ja -oikeudet.

Suomi haluaa vahvistaa tukeaan koulutussektorille kriisitilanteissa. Tiedämme omasta kokemuksestamme, että kouluruokailulla on pelkkää ravitsemusta huomattavasti laajemmat vaikutukset. Pyrin WFP:n kouluruokailähteläänä vahvistamaan poliittista ja taloudellista tukea kouluruokailulle kehittyvissä maissa ja humanitäärisissä kriiseissä.

Lisäksi ulkoministeriö painottaa kehitysmaiden oman vastuullisen liiketoiminnan vahvistamista ja työpaikkojen luomista sekä kiittää valiokuntia tuesta kehitysyhteistyön finanssisijoituksille sekä Finnfundin pääomatason korotukselle.

Ulkoministeriö pitää tärkeänä molempien valiokuntien nostamaa näkökulmaa kehitysyhteistyöbudjetin läpinäkyvyyden lisäämiseksi. Ulkoministeriö aikoo vastata tähän tarpeeseen lanseeraamalla ensi vuoden kuluessa kehitysyhteistyörahoituksen dataportaalien, jonka avulla rahoitus on nähtävissä avoimesti hanketasolla. Lisäksi budjetin seurannan ja arvioinnin edistämiseksi ulkoministeriö aikoo jatkossa kirjata varsinaisen kehitysyhteistyömomentin jakautumista tarkemmin, kuten monenkeskistä apua saavien kansainvälisten järjestöjen, suurimpien kahdenvälisten maiden ja alueiden sekä ilmastorahoituksen osuuksia budjetista talousarviosta 22 lähtien, kuten myös UaV ja VaV lausunnossaan toteavat.

Ulkoministeriö on kehittänyt tiedolla johtamisen elementtiä strategisessa suunnittelussa toiminta- ja taloussuunnitelman ja talousarvion valmistelujen prosesseissa asettamalla määrällisiä tavoitteita muun muassa temaattisiin painopistealueisiin, ilmastorahoitukseen sekä vähiten kehittyneisiin maihin kohdistuvan avun jakautumiseen. Budjettiprosesseja kehittämällä pyritään vastaamaan myös valiokuntien nostamiin kohtiin kehitysrahoitukselle, mukaan lukien ilmastorahoitus, asetettujen tavoitteiden selkeyttämisestä.

Budjetin alikohta PTK 169/2020 vp

Arvoisa puhemies! Lisäksi kiitän valtiovarainvaliokuntaa siitä, että se lisää momentille 200 000 euroa kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyön tukeen kohdistuvaan globaalikasvatukseen. Osaltaan eduskunnan osoittamaa lisäystä voidaan kohdentaa parhaillaan valmistelussa olevaan viestintä- ja globaalikasvatushakuun, ja se mahdollistaa laadukkaiden globaalikasvatushankkeiden entistä laajemman tukemisen.

Arvoisa puhemies! Lyhyesti viennin edistämisestä: Nyt tehokas viennin ja kansainvälistymisen edistämistyö on tärkeämpää kuin koskaan ja suomalaisille ratkaisuille on kysyntää. Nyt meidän tulee olla etulinjassa tarjoamassa suomalaisia ratkaisuja ja ennen kaikkea viennin edistämisestä siirtyä konkreettiseen vientikaupan tekemiseen, ja siinä ulkoministeriö ja sen Team Finland -verkosto ovat keskeisessä roolissa. [Puhemies koputtaa] Kuten ulkoministeri totesi, viennin edistämisessä olennaista on myös edustustoverkon laajuus. — Kiitoksia.

13.18 Pohjoismaisen yhteistyön ja tasa-arvon ministeri Thomas Blomqvist: Arvoisa puhemies! Haluan myös omalta osaltani kiittää eduskuntaa ja valiokuntaa erittäin myönteisestä suhtautumisesta pohjoismaiseen yhteistyöhön ja tasa-arvotyöhön. Kuten tässä edustaja Vähämäki totesi, Suomi toimii ensi vuonna Pohjoismaisen ministerineuvoston puheenjohtajana, ja pyrimme totta kai siihen, että vaikutusmahdollisuuksia maksimoidaan. Odotan sitä vuotta innolla, ja keskeinen viestimme tulee olemaan ”Pohjoismaat, yhdessä”. Suomen tehtävä on toimeenpanna pohjoismaista visiota, tavoitteena tehdä Pohjola maailman kestävin ja integroitunein alue vuoteen 2030 mennessä. Pidän itse tärkeänä aina nostaa rajaesteiden poistamisen eräänlaisena kärkihankkeena yhteistyöministerielle.

Tämä koronaviruksen on osoittanut, että voimme etsiä syvempää yhteistyötä monella alalla. Yksi näistä on huoltovarmuus. Siksi Suomi onkin tehnyt aloitteen huoltovarmuus- ja varautumisyhteistyön tiivistämiseksi puheenjohtajuuskaudella, ja huoltovarmuus koskee kaikkia yhteiskunnan kannalta elintärkeitä toimintoja, kaikissa tilanteissa, ei ainoastaan tämän pandemian aikana.

Suomi tulee kehittämään puheenjohtajakaudella myös kahta muuta erityishanketta: toinen on kiertotalouden osaamisverkosto rakennusalaalla, ja toisessa hankkeessa Suomi tukee innovatiivisen, digitaalisesti integroidun Pohjolan kehittämistä.

Vår betalningsandel i Nordiska ministerrådet är 21 miljoner euro. Samarbetet görs i tolv olika ministerråd. Det nordiska samarbetet är på flera olika plan viktigt för Finland och alla nordiska länder. Det är viktigt för oss att vara en del av ett större sammanhang och att tillsammans med likasinnade grannländer kunna föra fram för oss viktiga ärenden globalt, men även stödja varandra och utveckla våra samhällen tillsammans.

Våra nordiska grannar är också stora investerare och samtidigt viktiga handelspartner för Finland. Med nordiskt samarbete kan Finland vara större än sin storlek.

Tästä kaikesta laajasta pohjoismaisesta yhteistyöstä jokainen suomalainen maksaa laskennallisesti noin 4 euroa vuodessa.

Arvoisa puhemies! Sitten muutama sana myös tasa-arvosta:

Vaikka se ei kuulu tähän pääluokkaan, niin koska tämä on minun ainoa esiintymiseni täällä eduskunnassa, käytän aikaa myös tähän tärkeään aiheeseen. Koronapandemian varjossa olemme saaneet valmiiksi hallituksen tasa-arvo-ohjelman, se julkaistiin kesällä hallituksen periaatepäätöksenä, ja kolmikantainen palkka-avoimuuden lisäämistä käsittelevä

Budjetin alikohta PTK 169/2020 vp

työryhmä on syksyllä aloittanut työnsä, ja hallitus ja työmarkkinakeskusjärjestöt ovat neuvotelleet yhteiset samapalkkatoimenpiteet vuosille 20—23, ja se työ on nyt saatu maaliin. Samapalkkaohjelman tavoitteena on totta kai naisten ja miesten keskimääräisen palkan kaventaminen.

Haluan tässä yhteydessä myös korostaa yhteistyötä kansalaisjärjestöjen ja sidosryhmien kanssa. Se on hallitukselle erittäin tärkeää muun muassa tasa-arvo-ohjelman seurannassa sekä tasa-arvoselonteon valmistelussa. Olen erittäin tyytyväinen siihen, että keskeisten tasa-arvopolitiikkaan osallistuvien järjestöjen rahoitus järjestyi täällä eduskunnassa myönteisellä tavalla. On myös hienoa nähdä, että turvakotitoiminnan rahoitusta nostetaan ja sukupuolistuneen väkivallan vastaisiin toimiin suunnataan rahoitusta.

Mainitsen Istanbulin sopimuksen täytäntöönpanon ja sitten myös tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen estämisen toimeenpano-ohjelman edistämisen. Haluan mainita nämä, vaikka ne eivät kuulu minun vastuualueelleni, mutta ne ovat tasa-arvon kannalta erittäin tärkeitä asioita.

Sitten lopuksi totean vain, että sukupuolitietoisien budjetoinnin kehittämistä on syytä jatkaa. Jo nykyisellään saamme budjetista kohtuullisen hyvän käsityksen eri hallinnonalojen toimista, joilla voi olla tasa-arvovaikutuksia. Yhteenvedot ovat selvästi kehittyneet kattavampaan suuntaan, mutta tätä kehitystyötä on edelleen syytä jatkaa. Tavoitteena on läpinäkyvä, oikeudenmukainen ja entistä vaikuttavampi budjetti, jossa sukupuolivaikutuksia arvioidaan osana budjettiprosessia.

Sitten aivan lopuksi totean, että koronapandemian vaikutukset sukupuolten tasa-arvoon täytyy tiedostaa, ja on tärkeää, että pandemian aikana pidämme tiukasti kiinni sukupuolten tasa-arvoa koskevista tavoitteista. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt, arvoisat edustajat, mahdollisuus debatoida, jos siihen halukkuutta löytyy, nousemalla seisomaan ja painamalla V-painiketta. — Ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Niikko.

13.23 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos ministereille esittelystä. Teillä on iso vastuu. Teillä on iso pääluokka, jossa Suomen kuva ulkomaille muodostuu, ja myös Suomen hyvinvointi ja menestys riippuvat siitä, miten hyvin ulkomaankauppa onnistuu ja kehittyy.

Kiitän siitä, että Business Finlandia pidetään silmällä koko ajan ja sitä työtä tehostetaan siinä mielessä, että saadaan panostettua viennin edistämiseen enemmän, koska yritykset tarvitsevat — jos koskaan, niin nytten — kunnon tukea, jotta saamme Suomen talouden uudelleen käyntiin tämän covidin jälkeen. Siinä mielessä olisinkin kysynyt ministereiltä: Mitä uusia avauksia on suunnitteilla, mitä ei olla vielä tavallaan ehditty keskustella? Varmasti on koko ajan työn alla joitain uusia avauksia, miten me tästä menemme eteenpäin, koska covidin jälkeen on äärimmäisen kiire päästä taas takaisin markkinoille. Toivon, että Suomi olisi siellä ensimmäisten joukossa, jotka lähtevät niitä talousalueita sitten omalta osaltaan valloittamaan. — Kiitos.

13.25 Kimmo Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä hätkähdysin nyt puhemiestä, tai minun puhelimeni hätkähytti... [Puhujan mikrofonin ei ole päällä]

Budjetin alikohta PTK 169/2020 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt hätkähdyttätte minua verraten vähän, kun ette käytä mikrofonia. [Naurua]

Puhelimeni hätkähdytti puhemiestä, ja olen kahvin velkaa, mutta kun astuin tähän saliin, niin minua hätkähdytti edustaja Vähämäen puheenvuoro. Se oli tällä kertaa poikkeuksellisen painava puheenvuoro. Siinä oli globaalia vastuunkantoa, selvästi näkyi se vahva kansainvälisen solidaarisuuden painotus. Kiitokset, edustaja Vähämäki, aivan upeasta puheenvuorosta tällä kertaa.

Ulkoministeri täällä viittasi pienen maan toivovan sääntöpohjaista maailmanjärjestystä, kansainvälistä oikeutta ja monenkeskisyyttä ja viittasi Yhdysvaltojen ja Kiinan kilpailuun, joka pakottaa monet meistä mahdollisesti asemoitumaan tässä uudella tavalla. Meillä on ollut keskustelussa demokraattisten maiden yhteisön rakentamispuuhat. Demokratia, ihmisoikeudet ja oikeusvaltio ovat keskeisiä universaaleja arvoja, mutta ongelma on se, että jos näiden arvojen ympärille blokkiudutaan, se muuttuu valtapolitiikaksi. Yhtäkkiä meillä on hyviä ja pahoja, me ja he, ja meillä tämä yhteinen turvallisuus alkaa rapautua, ja ne toimet, joilla me yhdessä otamme kiinni globaalihaasteita, alkavat muuttua. [Puhemies koputtaa] Silloin muun muassa YK-järjestelmän roolin merkitys saattaa heiketä. Haluaisin tästä kuulla ministerin kantaa.

13.26 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Kiitoksia edustajille näistä kehuista. Toki esittelen valiokunnan ja jaoston mietinnön siinä muodossa kuin se on tehty, lisäämättä siihen omia ajatuksiani. Näin se kai kuuluu tehdä. [Naurua]

Viennin edistämisestä — nyt niitä omia ajatuksiani: Me painotimme myöskin siinä mietinnössä huomattavasti viennin edistämistä. Minä luulen, että jatkossa meidän ei välttämättä kannattaisi ajatella tätä pääluokkaa pelkästään niin, että se on se kehitysavun pääluokka, vaan myöskin, että se on viennin edistämisen pääluokka aika vahvasti. Sen takia me kiinnitimme huomiota siihen, että kehitysyhteistyöhön, finanssijoituksiin ja Finnfundiin tehtävien panostusten osalta kannattaisi aina myöskin pohtia sitä vientimahdollisuuksien lisäämistä, ja kyllä myöskin pohjoismainen yhteistyö osana Suomen vientiä on iso asia. Käsitteäkseni jonkunlaisia tavoitteita ja maakohtaisiakin tavoitteita on tehty, ja näistä kuulsin mielelläni lisää.

13.27 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä huoltovarmuuskysymys on minusta aivan keskeinen, minkä ministerit toivat myöskin näissä esittelypuheenvuoroissa esiin. Senhän me nostimme aika olennaisena osana myös tähän ulko- ja turvallisuuspoliittiseen selontekoon, kun seurantaryhmän ja valtioneuvoston kesken tätä keskustelua käytiin. Tämä pandemia osoitti meille sen, miten keskeistä se on, että huoltovarmuus toimii, ja niitä virheitä nähtiin, mitä on tapahtunut meilläkin, ja niitä heikkouksia nähtiin, mitä meillä EU:ssa on. Oikeastaan kysyisinkin nyt tähän liittyen: Kun meillä Pohjoismaissa nyt ruvetaan Suomen johdolla kokoamaan tätä huoltovarmuuden ympärillä olevaa yhteistyötä, mitkä ovat ne konkreettiset keinot? Ovathan siellä nyt keskiössä ruoka ja energia ja myöskin sotilaallinen huoltovarmuus siltä osin, että meillä löytyy puolustusteollisuutta Pohjoismaista ja Suomesta, [Puhemies koputtaa] ja tietysti myös tämä lääkeasia, että tämän pandemian kaltaiset kriisit pystytään jatkossa paremmin huolehtimaan?

Budjetin alikohta PTK 169/2020 vp

13.28 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensin kiitos tasa-arvo-päivityksestä ministeri Blomqvistille. Mielelläni joskus ottaisin ajankohtaiskeskustelunkin aiheesta tänne saliin, niin pääsisimme puhumaan enemmän.

Mutta sitten lainaan hieman Helsingin Sanomia: ”Äärimmäinen köyhyys on Maailmanpankin mukaan nousemassa tänä vuonna ensimmäistä kertaa kahteen vuosikymmeneen. Koronavirus voi lisätä tässä kategoriassa olevien ihmisten määrää 88—115 miljoonalla. Vuonna 21 määrä voi nousta jopa 150 miljoonaan. Maailmanpankin tuoreen raportin mukaan pandemia voimistaa konfliktien ja ilmastonmuutoksen aiheuttamia vaikutuksia, jotka olivat jo aikaisemmin hidastaneet köyhyyden vähentämistä.”

Haluankin kysyä: kuinka turvaamme koronarokotteen ja muiden koronaviruksen torjuntaan tarvittavien toimien ulottumisen kaikkein köyhimmille?

13.30 Jaana Pelkonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ensinnäkin kiitos ministereille kattavista, hyvistä puheenvuoroista. Itse nostaisin esiin erityisesti rauhanturvaamisen, kriisinhallinnan ja naiset.

Rauhanturvaaminen ja kriisinhallinta ovat olleet olennainen osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa jo yli kuuden vuosikymmenen ajan. YK:n tavoitehan on, että rauhanturvaajista 15 prosenttia olisi naisia. Suomen luku on tällä hetkellä noin 5 prosenttia, ja ymmärtääkseni hallituksen tavoitteena on nostaa tämä määrä 7 prosenttiin. Suomen tulee lisätä naispuolisia rauhanturvaajia, ja tarvitaan todellisia panostuksia naisten osallistumisen vahvistamiseksi. Kysyisin: Miten tässä onnistumme? Mikä on hallituksen suunnitelma?

13.30 Eva Biaudet r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman, arvoisa puhemies! Mielestäni tämä pääluokka on siinä mielessä erityisen mielenkiintoinen, että se kertoo juuri siitä, miten kaikki liittyy kaikkeen ja miten tärkeitä on, että me suomalaisina olemme mukana rakentamassa ja selvittämässä ja löytämässä ratkaisuja niihin globaaleihinkin haasteisiin, jotka vaikuttavat meihin. Tämä covid-aika on mielestäni jokaiselle suomalaiselle näyttänyt sen, että meidän täytyy olla aktiivisena maailmassa ja tuomassa meidän panoksiamme ja niitä ratkaisuja — myös ratkaisemaan niitä syitä — joilla tästä päästään ulos.

Tässä on tullut hyviä puheenvuoroja rokotteista, mutta tietenkin se nälkä ja ne konfliktit, joita nälkä covidin seurauksena aiheuttaa, ja se taantuva kehitys, joka uhkaa nyt kehitysmaissa, ovat erityinen uhka — ei vain inhimillinen hätä vaan myös konfliktit ja ne seuraukset, jotka konflikteista tulevat. Tällä hetkellä meillä on erityisen monta [Puhemies koputtaa] tällaista parlamentaarista työryhmää ja komiteaa ja seurantaryhmää käsittelemään näitä, ja mielestäni se on hyvä tapa nostaa myöskin eduskunnan tietoisuutta näistä asioista.

13.32 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Olen samaa mieltä valtiovarainvaliokunnan kanssa, että näistä kehitysapukohteista tarvittaisiin eduskunnassa yksityiskohtaisempaa tietoa. Olen muun muassa saanut nyt hiljattain lukea, että Suomi tukee Venezuelaa heidän pakolaistilanteessaan. Siellä Venezuelassahan ihmiset ovat joutuneet pakenemaan sosialismia kapitalistisiin maihin. Venezuelahan on ollut öljyrikas maa. Venezuelan öljyvarannot ovat itse asiassa maailman suurimmat. Ne ovat jopa suuremmat kuin Saudi-Arabiassa. Kysyisin ministeriltä ehkä tässä yhteydessä: voisiko Suomessakin vähän saada ihmisiä ymmärtämään ja valistaa tämän esimerkin valossa nyt, kun me joudumme sinne sosialistiseen maahan rahaa lahjoittamaan, että sosialismi ei yksinkertaisesti toimi?

Budjetin alikohta PTK 169/2020 vp

13.33 Pia Kauma kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomuksen mielestä kansainvälisyys on elinehto Suomelle, ja olemme pääosin tyytyväisiä ulkoministeriön hallinnonalan panostuksiin. Kehitysyhteistyömäärärahan tässä nousevat, ja olen kyllä toisaalta samaa mieltä kuin edustaja Tavio tuossa edellä, että niistä kohteista tarvittaisiin kyllä enemmän tietoa. Ja olemme myöskin sitä mieltä kokoomuksessa, että olisi hyvä, että ainakin osa näistä kehitysyhteistyörahoista olisi sijoitusmuotoisia, eli ei pelkästään julkinen sektori vaan siinä olisi myöskin yksityinen sektori, yksityinen pääoma mukana, jolloin voitaisiin näitä yritysten toimintamahdollisuuksia parantaa.

Arvoisa puhemies! Kysyisin ministeri Haavistolta aivan yksittäistä asiaa eli sitä, mitä mahtaa tapahtua Afganistanissa nyt tulevaisuudessa. Nimittäin presidentti Trump on esittänyt, että sieltä joukot vedetään pois, ja jos tuleva presidentti Biden jatkaa tätä samaa politiikkaa eli aikoo tehdä näin, niin mitä seurauksia sillä sitten on Euroopan maille, [Puhemies koputtaa] kun esimerkiksi terrorismin nousua on epäilty?

13.34 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Jaoston puheenjohtajan sanat olivat järkeviä, ja vaikka ne loput olivat hänen omiaan, myös ne olivat ihan järkeviä.

Haluaisin muutaman asian nostaa:

Viennin edistämiseen liittyy tietysti tämä edustustoverkosto, ja jotkut ovat arvostelleet, että tällaisessa taloudellisessa tilanteessa ei pitäisi toimia näin, mutta nähdäkseni pitää toimia juuri näin, että nyt panostetaan ja rakennetaan niitä kontakteja, ja samalla myöskin palvellaan suomalaisia kansalaisia entistä paremmin näillä alueilla.

Siviilikriisinhallinta on yksi asia, josta haluan muutaman sanan sanoa. Meillä on nyt 40 prosenttia naisia asiantuntijatehtävissä. Olemme Suomessa onnistuneet siinä hyvin. Mutta kuten edustaja Pelkonen totesi, erityisesti sotilaskriisinhallinnan puolella tilanne on heikko. Millä tavalla me saamme ennen kaikkea EU-maat ymmärtämään, että naisten osuutta on kasvatettava näissä tehtävissä ja siviilikriisinhallinnassa?

Sitten vielä kysymys pohjoismaisesta yhteistyöstä: miten ministeri arvioi, loukkaantuvatko länsinaapurimme siitä, kun täällä rajoja suljettiin ja [Puhemies koputtaa] hiukan tuli kärhämää siinä Suomen ja Ruotsin välillä koronatilanteesta johtuen?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Otetaan muutama kysymys vielä, ja sen jälkeen ministereillä mahdollisuus vastata.

13.35 Saara Hyrkkö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten ministeritkin totesivat, koronapandemia ja sen moninaiset vaikutukset ovat merkittävä uhka kestävä kehityksen tavoitteiden etenemiselle. Sen takia on erittäin tärkeää ja tervetullutta, että Suomi varautuu myöskin kehitysyhteistyön kautta tähän koronapandemian jälkihoitoon. Köyhyyden torjuminen, eriarvoisuuden vähentäminen ja ihmisoikeuksien puolustaminen ovat tänä päivänä entistäkin tärkeämpiä tavoitteita.

Ikävä kyllä, korona on myöskin tarjonnut naisten ja tyttöjen oikeuksien vastustajille savuverhon tai tekosyn romuttaa oikeutta muun muassa laadukkaisiin seksuaaliterveyden palveluihin. Palveluita on rajattu, aborttioikeuden puolesta taistellaan eri puolilla maailmaa, ja mahdollisuus saada asiantuntevaa seksuaalikasvatusta on etänä tapahtuvassa ope- tuksessa vähentynyt. Kyse on paitsi naisten ja tyttöjen oikeuksista, ihmisoikeuksista, myös

Budjetin alikohta PTK 169/2020 vp

terveydestä. Kuulisin mielelläni enemmän siitä, miten koronapandemian jälkihoidossa Suomi voi vahvistaa seksuaalioikeuksien toteutumista ympäri maailmaa.

13.37 Johannes Yrttiaho vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysymys Venäjä-suhteiden kehittämisestä: Nehän eivät ole viime aikoina olleet ulkoministeriössä siellä kärjessä kehitettävien asioiden listalla. Suhtautuminen on ollut ainakin virkajohdossa pikemminkin varsin penseää. Mutta kysymys Venäjän-kaupasta erityisesti: Suomen vienti Venäjälle on nyt, jos korona-aika jätetään laskuista, noin kymmenessä vuodessa romahtanut 8 miljardista noin 3 miljardiin. Tähän tietysti on vaikuttanut kansainvälinen pakotepolitiikka. Piristystä toisaalta ovat tuoneet nämä Nord Stream -putkihankkeet. Tuonti Venäjältä on ollut parikymmentä vuotta, 30 vuotta korkeammalla kuin vienti, siinä keskeisessä osassa raaka-aineet tietysti. [Puhemies koputtaa] Mutta olisin kysynyt: Mitä Venäjän-kaupan edistämiseksi on tehty? Nimittäin Venäjän-kauppaa käyvät yritykset ovat tunnistaneet ongelman siellä UM:n vientilupaosastolla, ja hallitusohjelmassa on tästä kirjaus. Onko asialle tapahtunut jotain, että näiden Venäjän vientilupien saamista olisi helpotettu? — Kiitoksia.

13.38 Sakari Puisto ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pohjoismaiden yhteistyö nousi esiin näissä ministeripuheenvuoroissa, ja hyvä niin. Itse kannatan syvempää NB8-, Nordic-Baltic-yhteistyötä, eli Pohjoismaat ja Baltia ovat siinä mukana. Baltian maat ovat monellakin politiikan osa-alueella tehneet oikeanlaisia ratkaisuja, ja siellä on hyvin paljon erilaista aktiviteettia. Otetaan nyt esimerkiksi vaikka ministeri Blomqvistinkin mainitsema digitaalinen yhteistyö. Te mainitsitte sen pohjoismaisessa yhteistyössä, mutta toisaalta esimerkiksi Viro on hyvin aktiivinen: paljon osaamista löytyy näissä kyberasioissa, ja siellä on e-Estonia-järjestelmä. Liettua, jonka tunnen varsin hyvin — olen sen ystävyysryhmän puheenjohtaja — myös on hyvin aktiivinen erilaisissa digiasioissa. Liettuan ja Puolan itse asiassa Financial Times rankkasi noin suurin piirtein vuosi sitten ihan kärkeen Euroopassa tällaisissa digiratkaisuissa ja startup-ympäristöissä. Mikä teidän kantanne on, ministeri Haavisto, kannattaisiko NB8-yhteistyötä tiivistää?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Haavisto, 5 minuuttia.

13.39 Ulkoministeri Pekka Haavisto: Arvoisa puhemies! Kiitos hyvistä kysymyksistä ja kommentista. Ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja Niikko nosti esille, mitä uutta on nyt tekeillä, ja ministeri Skinnari varmaan kertoo suoraan vienninedistämispuolelta, mutta olemme myöskin paljon puhuneet liikkuvuudesta ja ulkoministeriössä muun muassa on alettu nyt valmistella tätä D-viisumimallia, jossa Suomi voisi myöntää tällaisen erillisen viisumin, joka varsinkin koronaolosuhteissa voisi olla merkityksellinen. Alamme myös valmistella mahdollisuutta Global Entry -sopimukseen, jossa Yhdysvaltain-liikenne helpottuisi. Tämänäköisiä asioita on nyt tämäkin aika sitten tuonut ajankohtaisemmaksi meillä.

Edustaja Kiljunen kysyi sääntöpohjaisesta järjestyksestä ja tästä demokraattisten maiden yhteisöstä, jota Yhdysvallat ajaa. Sinänsähän on hyvä, että demokratiaa vahvistetaan ja demokraattiset maat keskenään keskustelevat myöskin siitä, miten sitä vahvistetaan. Mutta kyllä meidän viestimme on ollut, että sen demokraattisten maiden yhteisön viestin pitäisi olla YK:n vahvistaminen ja se pitäisi nimenomaan suunnata siihen, että YK:ta käytettäi-

Budjetin alikohta PTK 169/2020 vp

siin foorumina ja se olisi se. Ei mitään pois YK:lta on se linja silloin, kun tätä demokraattisten maiden yhteistyötä viedään eteenpäin.

Edustaja Savola otti huoltovarmuusasian esille, ja täällä varmaan siihen on muitakin kommentteja, mutta haluan sanoa, että EU:n strategisen autonomian keskustelussa kun on puhuttu, mitä se sitten on se strateginen autonomia — jotkut ajattelevat sitä vain sotilaallisesti — hyvin paljon nousevat huoltovarmuuskysymykset ja esimerkiksi tällaiset lääkkeet ja sairaalalaitteet, hengityskoneet, tämäntyyppiset asiat, joita nyt on huomattu tässä koronakriisissä tarvittavan, ja se, millä tavalla vahvistettaisiin EU:n omaa strategista autonomiaa näissä. Suomi tietysti EU:n puitteissa myöskin tukee huoltovarmuutta, ja kuulemme varmaan, mitä sitten Pohjoismaiden piirissä erikseen on tapahtumassa.

Edustaja Pelkonen nosti erittäin hyvän kysymyksen siitä, mikä on naisten rooli kriisinhallinnassa. Nimenomaan tämä heikko prosentti sotilaallisen kriisinhallinnan osalta on meitä kyllä huolestuttanut, ja sitä pyritään nostamaan. Onneksi tuolla siviilikriisinhallinnan osalla, jos muistan oikein, prosentti on noin 40, eli siellä naisten osallistuminen on vahvempaa, mutta kaikki keinot tässä halutaan kyllä käyttää ja myöskin otetaan vastaan ajatuksia, jos kansanedustajilla on, miten naisten osallistumista tähän voisi vielä parantaa. Se olisi erittäin tärkeää. Naisten osallistuminen keskeisiin tehtäviin on kuitenkin nyt jo ollut hyvin vahva viesti Suomelta.

Edustaja Tavio kysyi Venezuelasta, ja sanon ehkä tästä poliittisesta puolesta, että Venezuelan kriisi, kuten hyvin kuvasitte, on luonut paineen näihin naapurimaihin nimenomaan. Pakolaisia on tullut Venezuelasta YK:n ja näiden maiden autettaviksi siellä naapurimaissa, ja kriisi on valtava, siellä puhutaan muistaakseni yli miljoonasta pakolaisesta Kolumbian suuntaan. [Mika Niikko: Siellä on anarkia menossa!] Kun naapurimaatkin muutenkin ovat huonossa tilanteessa koronakriisin keskellä, niin tilanne on todella kaoottinen, ja yhdyin täysin tähän huoleen, ja tämä on myöskin EU:n yhteinen linja, että Venezuelan hallinto pitäisi saada kuntoon. Nykyhallinto ei ole vastuullisesti kohdellut sitä maata, ja siitä tämä pakolaiskriisi on syntynyt. Olemme tästä täysin samaa mieltä.

Edustaja Kauma kysyi erittäin tärkeän kysymyksen, mihin Afganistan on menossa. Suomihan isännöi yhdessä YK:n ja Afganistanin hallituksen kanssa tässä syksyllä suurta apulupauskokousta Genevessä. Olimme siellä ministeri Skinnarin kanssa. Saimme paljon kiitoksia siitä, että saatiin tämä neljän vuoden kehitysnäkymä kuntoon. Mutta poliittiseen näkymään liittyy nyt vahvasti se, että Dohassa, Qatarissa, käydään rauhanneuvotteluja Talebanin ja Afganistanin hallituksen välillä, ja meidän näkemyksemme ja myöskin tämän apulupauskokouksen näkemys tietysti on se, että näistä perusperiaatteista — demokratiasista, ihmisoikeuksista, naisten oikeuksista — ei voi antaa periksi näissä rauhanneuvotteluissa. Jos Taleban tulee jollakin tavalla mukaan Afganistanin hallintoon, sen täytyy hyväksyä nämä keskeiset periaatteet, ja on aivan selvää, että avunantajayhteisö ei ole mukana tuke-massa mitään ihmisoikeusloukkauksia tai naisten aseman heikennyksiä Afganistanissa. Tässä tilanteessa nyt ollaan, ja tätä keskustelua käydään. Tietysti odotamme myöskin Bidenin hallinnon uusia linjauksia mahdollisesti Trumpin jälkeen. Niitä ei vielä ole käytössä. On hieman sellainen odottava tunnelma. Tiedän, että Naton piirissä on paljon sitä ajattelua, että sieltä ei pitäisi liian hallitsemattomasti myöskään Naton lähtä pois.

Sitten vielä kahteen kysymykseen:

Edustaja Yrttiaho kysyi Venäjästä: Ehkä sanon poliittisella tasolla, että meillä on ulko-ministeri Lavrovin kanssa hyvä dialogi. Hän on käynyt Suomessa tänä vuonna, itselleni valmistellaan matkaa Moskovaan, ja nyt vielä Suomen ja Venäjän 100-vuotisdiplomaatti-

Budjetin alikohta PTK 169/2020 vp

suhteiden ympärillä on vaihdettu viestejä ja järjestetty seminaari, ja taisi olla eilen suuri Tassin haastattelukin Suomen asioista julkaistuna.

Vielä edustaja Puistolle: NB8-yhteistyöstä olen täysin samaa mieltä. Suomi on puheenjohtajamaa ensi vuonna, ja jos tässä korona-ajassa on jotain hyvää, niin se, että se on vahvistanut sekä pohjoismaista yhteistyötä että tätä NB8-yhteistyötä, alueellista yhteistyötä erittäin hyvin. Pidän tärkeänä, että siinä ollaan tavoitteellisia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Haluaako ministeri Skinnari tai Blomqvist?

13.45 Kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari: Arvoisa puhemies! Kiitos hyvästä keskustelusta ja hyvistä kysymyksistä.

Oikeastaan aluksi tähän edustaja Tavion esiin nostamaan aiheeseen. Ulkoministerikin jo sivusi Venezuelaa, ja kyllä, Suomi tukee YK:n pakolaisjärjestöä, Suomi ei tue Venezuelaa. Suomi tukee ja auttaa niitä ihmisiä, jotka ovat avun tarpeessa. Muutenkaan Suomi ei anna budjettitukea, Suomi tukee niitä toimijoita, jotka auttavat ihmisiä hädässä. Toivottavasti tämä viesti nyt menee perille. Ja kiitos perussuomalaisten eduskuntaryhmälle myös siitä, että saimme keskustella pidemmän aikaa teidän ryhmäkokouksessanne näistä periaatteista, ja mielelläni jatkan tätä keskustelua.

Edustaja Niikko ja edustaja Vähämäki, oli erinomainen kysymys, mitä uusia avauksia Suomi tekee, mitä uusia viennin avauksia. Tämä on Suomen kannalta ihan avainkysymyksiä ja tulee olemaan osa myös kestävä kasvun ohjelmaa, jota nyt valtioneuvosto laatii yhteistyössä. Ulkoministeriössä perustimme kesäkuussa business-to-government-alustan, jossa meidän teemasuurlähettiläät, kuusi sellaista, uudella tavalla verkostomaisesti luovat kokonaisratkaisuja siihen kansainväliseen kysyntään, mikä on olemassa ja mikä etenkin nyt syntyy, kun koko maailma elvyttää. Eli me näemme kansainvälisen kysynnän ja luomme kokonaistarjoamaa, ja nyt meillä jokainen suurlähettiläs ympäri maailmaa on koonnut tiiviin paketin siitä, mitä kysyntää milläkin markkinalla on. Nyt kysymys tietysti kuuluu, miten meidän elinkeinoelämä ja meidän yritykset, kaikenkokoiset sellaiset, vastaavat siihen kysyntään. Suomella on todella paljon osaamista ja tarjottavaa, mutta meidän ongelmahan on meidän yritysten pieni koko, jolloin meidän pitää tukea näiden konsortioiden rakentamista monella tavalla. Tämä on meidän heikko kohta ollut jo pidemmän aikaa, ja tähän minä haluan nyt muutoksen, jotta meiltä löytyy niitä kokonaistarjoamia hanketavasta ja ohjelmista systeemitason ratkaisuihin, systeemitason toimituksiin ja todellisiin kauppoihin. [Mika Niikko: Hienoa!] Tämä on iso asia Suomelle ja iso asia Suomen taloudelle, mutta se vaatii muutoksia, sen myös sanon rehellisesti, ja sitä työtä tehdään.

Edustaja Kaumalle sijoitus pohjaisten instrumenttien painotuksesta: Kyllä, tätä Suomi on tehnyt, ja se näkyy muun muassa Finnfundin lisäpanostuksina. Silloin me puhumme sijoitustoiminnasta, ja tässä työssä mielestäni Suomi on onnistunut, niin edellinen hallitus kuin tämäkin hallitus, omistajaohjauksessakin hyvin.

Edustaja Hyrkölle seksuaali- ja lisääntymisterveydestä, naisten asemasta, naisten oikeuksista, miten niitä edistetään: Monella tavalla, monenkeskisesti, YK-järjestöjen kautta, kahdenkeskisesti. Se on Suomen ehdoton painopiste, ja tulokset puhuvat puolestaan.

Edustaja Savola, kysyitte resilienssistä, ruokaturvasta. Kysymyshän on kansainvälisistä arvoketjuista, ja aivan kuten ulkoministeri sanoi, siitä eurooppalaisesta, strategisesta, avoimesta sellaisesta, autonomiasta, ehkä jopa suvereniteetista, jolla me luomme sitä omaa resilienssiä. Erittäin ajankohtainen kysymys kauppapolitiikassa, EU:n Yhdysvallat- ja Kiina-

Budjetin alikohta PTK 169/2020 vp

suhteissa ja maailmankaupassa ja myös tuotantoketjujen näkökulmasta. Se koskettaa myös digitaloutta ja digipolitiikkaa ja suomalaisten yritystenkin kilpailukykyä ja tulevaisuutta.

Edustaja Biaudet, aivan oikein, ulkoministeriön hallinnonala on erittäin tärkeä ja mielenkiintoinen, koska kaikki liittyy kaikkeen, ja mielestäni te olette oivaltanut sen erinomaisesti, kuinka kehityspolitiikka, ulko- ja turvallisuuspolitiikka, kauppapolitiikka, kaikki, nivoutuvat yhteen, ja sitä Suomi tekee ja sitä Suomi haluaa tehdä entistä kokonaisvaltaisemmin.

Edustaja Yrttiaho, Venäjän-kauppa, vienti: Kuten ulkoministeri totesi omalta osaltaan, minullakin on toimiva suhde, dialogi, kollegaministeri Manturovin kanssa. Talouskomissio toimii, tarvittaessa aina varmistaa, että meidän viranomaisyhteistyö toimii. [Puhemies koputtaa] Kauppapoliittinen neuvotteluryhmä, jonka perustin heti kriisin alussa, pitää huolta siitä, että vienti ja tuonti ja rajayhteistyö toimivat. Tässäkin mielessä on toki tärkeää, että myös meidän Venäjän-vienti kehittyy ja kaiken kaikkiaan Venäjä-osaaminen — mukaan lukien kieli ja kulttuuri — pysyy, koska sitä me tarvitsemme vastaisuudessakin paljon. — Kiitoksia.

13.50 Pohjoismaisen yhteistyön ja tasa-arvon ministeri Thomas Blomqvist: Arvoisa puhemies! Oikeastaan kolmeen edustajien esittämään kysymykseen yritän vastata.

Ensinnäkin täydennän hyviä vastauksia, mitä tässä kollegaministerit Haavisto ja Skinnari jo sanoivat tästä huoltovarmuusyhteistyöstä. Mitä tulee pohjoismaiseen yhteistyöhön, niin olemme Pohjoismaissa niin integroituneita yhteiskuntiemme ja talouksiemme osalta, että on luontevaa tiivistää tätä yhteistyötä myös huoltovarmuus- ja varautumiskysymyksissä. Pääministeri Marin nosti tämän kysymyksen kesällä, ja sitä olemme nyt ajamassa myös, kun Suomi toimii puheenjohtajamaana ensi vuonna. Tämä on monialaista yhteistyötä, jossa mukana ovat yhtä lailla ministeriöt kuin elinkeinoelämäkin, ja on luontevaa tiivistää tätä työtä kaikkia yhteiskunnan kannalta elintärkeitä toimintoja koskevaksi kaikissa tilanteissa. Tätä aloitetta valmistellaan nyt ministeriöiden välisessä verkostossa, jossa ulkoministeriö koordinoi tätä työtä, ja valmisteluvaihe tähtää siihen, että pystymme toimimaan puheenjohtajuuskaudella ensi vuonna.

Sitten toiseen kysymykseen, jonka esitti edustaja Ovaska: loukkaantuivatko naapurimaat? No, tässä nyt ainakin Norja, Tanska ja Suomi ottivat käyttöön rajaliikkuvuuteen rajoituksia. Tästä on keskusteltu paljon. Sen voin sanoa, että yhteydet naapurimaihin ovat olleet toimivat ja hyvät, ovat edelleen. Olemme keskustelleet aika paljon tästä, ja muun muassa Suomi ja Ruotsi pystyivät silloin kevään kriisin aikana myös huolehtimaan siitä, että tämä tarpeellinen ja välttämätön rajanylitysliikenne pystyttiin hoitamaan. Mutta totta kai nämä rajoitukset ovat vaikuttaneet etenkin rajaseutujen asukkaiden elämään, Tornion-jokilaakso ja Ahvenanmaa nyt muutamia mainitakseni, ja totta kai pyritään nyt siihen, että jatkossa entistä paremmin pystymme kommunikoidaan ja myös ennakkoon tiedottamaan, jos on tarvetta vastaavanlaisiin rajoituksiin. Nämä ovat olleet kipeitä päätöksiä, mutta kyllä ymmärrystä on löytynyt ainakin hallitustasolla, ja pyritään minimoimaan totta kai haittavaikutukset.

Sitten kolmantena edustaja Puiston kysymykseen Pohjoismaiden ja Baltian maiden yhteistyöstä: Suomen puheenjohtajuuskaudella jatketaan muun muassa Pohjoismaiden ja Baltian maiden yhteistä sähköistä tunnistamista koskevaa hanketta. Sitä jatketaan, ja se on hyvä hanke. — Kiitos.

Budjetin alikohta PTK 169/2020 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt, arvoisat edustajat, voidaan vielä hetken aikaa jatkaa debattia. Nouskaa seisomaan ja painakaa V-painiketta, jos haluatte vielä keskustella. — Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Niikko.

13.53 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvostettu puhemies! Ja kiitos ministereille.

Ministeri Skinnari, olette tehnyt hyvää työtä näissä puitteissa, mitä on ollut nytten mahdollista, ja toivotamme tietysti menestystä edelleenkin. Nyt kun olette kuitenkin erittäin merkittävässä asemassa, ei pelkästään ministerinä vaan eduskunnan jalkapallokerhon puheenjohtajana ja kapteenina, niin eikö olisi nyt aika virittää tällaista jalkapalldiplomatiaa niiden maiden kanssa, jotka haluavat meidän kanssamme tehdä kauppaa? Meillä on hyvät suhteet moneen maahan, kuten ollaan yhdessä matkustettu monessa reissussa. Tähän olisi tarvetta. On tullut itselleni kysymyksiä paljon niiltä, jotka haluaisivat meitä tavata ja kohdata, ja epäilen kovasti, ettei maailmassa toista ministeriä ole, joka on jalkapallokerhon kapteenina parlamentissa.

Ministeri Blomqvist, teillä oli hyvä ote ja hyvä näkökulma tähän pohjoismaiseen yhteistyöhön. Pahoitelen sitä, että emme ole ehtineet ja havainneet kutsua teitä ulkoasiainvaliokuntaan kuultavaksi, mutta tämän asian me korjaamme. Ensimmäinen kohta voisi olla Agenda 2030:n yhteydessä, [Puhemies koputtaa] kun myös esimerkiksi tasa-arvon osalta kuullaan lisää, kuten täällä muutkin ulkoasiainvaliokunnan jäsenet toivoivat. Lähetämme kutsun, ja tervetuloa kertomaan lisää.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Seuraavaksi valiokunnan varapuheenjohtaja, edustaja Tuomioja.

13.55 Erkki Tuomioja sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tästä Ruotsin vähän kärjistelystä nyt pohjoismaisessa yhteistyössä ja näissä rajakysymyksissä haluan vain todeta Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan puheenjohtajana, että Ruotsin valtuuskunta on lähettänyt kaikille muille Pohjoismaiden edustajille tästä kirjeen, mutta jos nyt ihan rehellisiä ollaan, niin eihän tämä ole nyt vain tällainen rajakysymys. Tämä on terveyskysymys myöskin, ja meillä on ollut erilainen linja kaikissa muissa Pohjoismaisissa siihen, miten tätä covid-kriisiä hoidetaan, ja tulokset nyt ovat kuitenkin toistaiseksi terveyden ja kuolintapausten välttämisen suhteen olleet Suomessa ja muissa Pohjoismaisissa oleellisesti toisella tasolla kuin Ruotsissa. Täytyy ihan rehellisesti todeta, että me olemme joutuneet turvautumaan näihin — myöskin maan sisällä, Uudenmaan ja muun Suomen välillä — ja ne ovat olleet ihan terveysperustaista ja johdonmukaista politiikkaa, eikä se ole ymmärtääkseni vaikeuttanut tai vaikuta siihen, että pohjoismainen yhteistyö jatkuu hyvänä tulevaisuudessakin.

13.56 Ville Kaunisto kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia ministereille hyvistä esittelyistä, ja kuten tuossa jo edustaja Kauma totesi, kansainvälisyys on kyllä elinehto Suomelle, ja siinä mielessä olen hyvin kiitollinen siitä, että ulkoministeriön hallinonalan panostukset ovat tätä luokkaa ja näin menneet.

Muutama sana kehitysyhteistyöstä: Siitähän luodaan parlamentaarisessa komiteassa askelia pitkälle tulevaisuuteen, ja olen kyllä hieman huolissani, että me edelleen tavoittelemme liiaksi hyvää vain suoralla tuella, ja tässä kehitysyhteistyössä mielestäni sopii hienosti

Budjetin alikohta PTK 169/2020 vp

vanha sanonta, että jos antaa miehelle kalan, hän syö siitä kerran, mutta jos opettaa miehen kalastamaan, hän saa siitä ruokaa loppuelämäkseen. Ministeri Skinnari tuossa vastasi tähän sijoitusmuotoiseen kehitysyhteistyöhön liittyen, ja olen sitä mieltä, että siinä voisi olla vielä kuitenkin suurempi kunnianhimo. Mielestäni voitaisiin luoda yrityksille mahdollisuuksia toimia ja mahdollistettaisiin ihmisille töitä. [Puhemies koputtaa] Kuitenkin täytyy muistaa, että harva haluaa lähteä omasta kotimaastaan, jos on mahdollisuuksia normaaliin elämään. — Kiitos.

13.57 Hussein al-Tae sd (vastauspuheenvuoro): Täällä on ollut paljon hyviä puheenvuoroja, arvoisa puhemies. Leikkimielisesti voisin jatkaa tuosta edustaja Niikon hyvästä jalkapallodiplomatiapuheenvuorosta: Qatarhan on tuleva maailmanmestaruuskisojen järjestäjä, ja siellä tapahtuu tällä hetkellä aika paljon. Olisi mielenkiintoista nähdä, miten Qatar voisi sijoittaa Suomeen, ja olisi mielenkiintoista myös katsoa, olisiko se seuraava edustusto avattavissa sinne Qatariin. Qatar on siitä myös mielenkiintoinen, että Suomen näkökulmasta rauhanvälityksena kaikki suhteiden parantaminen muiden Gulf-maiden ja Qatarin välillä voisi myöskin osaltaan tuoda vähän rauhaa sinne Lähi-itään. Siinä mielessä jalkapallodiplomatia oli erittäin hyvä avaus puheenjohtaja Niikolta. [Mika Niikko: Al-Tae, tulkaa mukaan, niin saadaan kielitaitoa mukaan!] — Olen mukana!

13.58 Anders Norrback r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Det nordiska samarbetet har varit långvarigt och är djupt. Det var nästan så att många blev förvånade och upptäckte att vi är två skilda länder när coronakrisen bröt ut. Det är alldeles naturligt: vi har vår nordiska välfärdsmodell vi talar om, vi har liknande samhällsstrukturer, vi utvecklas och lever mer eller mindre i symbios också när det gäller näringslivet.

Mutta, arvoisa puhemies, kulunut vuosi on kuitenkin ollut haasteellinen, ja se on myös jättänyt jälkensä varmasti jollakin tavalla pohjoismaiseen yhteistyöhön. Miten ministeri Blomqvist näkee, että pohjoismainen yhteistyö tulee ja tulisi kehittymään ensi vuonna, jos saisit priorisoida? — Kiitos.

13.59 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen tyytyväinen näihin vastauksiin, mitä tähän huoltovarmuuteen liittyen kaikilta ministereiltäkin tuli, mutta muistutan silti, että sen pitää olla täydentävää meille kotimaiseen huoltovarmuuteen ja näihin keskeisiin tekijöihin.

Mutta tähän tavallaan liittyy meidän omaan ruokaturvaan liittyen tämä kausityövoimakysymys. Tämähän tuli viime keväänä aika akuutisti syliin tämän koronakriisin vuoksi, ja esimerkiksi Ukrainan kanssa tässä eivät ihan parhaalla mahdollisella tavalla onnistuneet yhteydenpito ja kausityövoiman saanti. Oikeastaan nyt kysymys onkin sinne ulkoministeriön puolelle: käydäänhän tämäntyyppiset keskustelut nyt etukäteen läpi, niin että esimerkiksi kausityövoima maatalouteen, marjanpoimintaan ja niin edelleen, tämäntyyppiset kysymykset, saadaan hyvissä ajoin sovittua, niin ettei meidän tarvitse sitten, kun se tilanne on päällä, näitä ruveta hätäilemään? Varmasti maa- ja metsätalousministeriön puolella tästä näin [Puhemies koputtaa] halutaan tämä keskustelu myöskin hyvissä ajoin käydä.

14.01 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Jäin pohtimaan sitä asiaa, minkä edustaja Puisto tässä nosti esille, eli tämä pohjoismaalais—baltialaisyh-

Budjetin alikohta PTK 169/2020 vp

teistyö NB8. Jäin miettimään, mikä se Suomen edustusmekanismi siellä oikein on, kuka siellä Suomea edustaa. Tästä on paljon vähemmän puhuttu kuin tämän pohjoismaisen yhteistyön osalta, ja Suomen puheenjohtajuuskauden osalta se kai on suht selvää, mutta kun Suomella on puheenjohtajuus myöskin siellä NB8:ssa, niin jäin vain pohtimaan, olisiko se selkein, että se sama henkilö, joka siellä pohjoismaisessa yhteistyössä edustaa, on Suomea edustamassa tässä pohjoismaalais—baltialaisyhteistyössä. Kun en tiedä, niin sen takia tätä kysyn, ja asiahan on ajankohtainen: Suomen puheenjohtajuuskausihan alkaa tuossa vuodenvaihteessa.

14.02 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koulutus on kestävän kehityksen kulmakivi. Koulutus on perusedellytys niin köyhyyden vähentämiselle, työpaikkojen luomiselle, talouskasvulle, tasa-arvolle, vakaalle demokratialle kuin ilmastonmuutoksen torjumiselle. Yksikään Suomen kehityspolitiikan prioriteeteistä ei oikeastaan toteudu ilman laadukasta koulutusta. Mitä voisivat olla ne konkreettiset toimet, joilla Suomi aikoo edistää tätä koulutuspainopistettä ja hyödyntää Suomen vahvaa koulutusosaamista kehittyvien maiden koulutuksen kehittämiseksi niin kehitysyhteistyön kuin koulutusviennin saralla?

14.02 Pia Kauma kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tietenkin kaiken kaikkiaan on hienoa, että puhumme täällä uusien edustustojen perustamisesta, kun kaikki varmaan muistavat muutaman vuoden takaisen tilanteen, jolloin jouduttiin miettimään, mistä niitä otetaan pois.

Mutta jatkaisin vielä hiukan tätä konsortiotoinnin kehittämiseen liittyvää kysymystä. Ministeri Skinnari, teidän kanssanne nimittäin itsekkin olen ollut vientikaupassa mukana ja tiedän, että aika usein pienet toimijat jopa kilpailevat keskenään siinä suomalaisessa toiminnassa, ja se hiukan estää sitä yhteistyötä. Millä tavalla tavallaan otatte mukaan näitä pieniä toimijoita niin, että jokainen kokee olevansa yksi tärkeä osa sitä kehitysprojektia eikä siellä tule olemaankaan sellaista keskinäisen kilpailun kulttuuria?

Arvoisa puhemies! Vielä sitten ministeri Haavistolta kysyisin näistä maahantuloasioiden käsittelyn asioista. Elikkä meillähän työperäinen maahanmuutto tällä hetkellä viivästyy sen takia, että tämä prosessi on niin hidas. Se on todella valitettavaa, että ihminen ensiksi opiskelee [Puhemies koputtaa] täällä Suomessa mutta sitten hän ei saakaan sitä työlupaa. Mitä tälle ollaan tekemässä?

14.04 Kimmo Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen kuullut aikaisemmin ping pong -diplomatiasta, nyt täällä puhuttiin jalkapallodiplomatiasta. Kysyisin ministereiltä: voitaisiinko tähän lisätä tennis- tai shakkidiplomatiata, niin että saisin itsekkin roolia näissä diplomaattisissa kuvioissa? [Naurua]

Vakavammin puhuttuna: Kyllä, tämä on arvokas asia, että lähetystöverkostoa nyt lähdetään voimallisesti laajentamaan: Afrikka, Kaakkois-Aasia, Etelä-Aasia ovat painopistealueita. Olisiko myöskin Keski-Amerikkaan kuitenkin isona alueena ajateltavissa lähetystöä perustettavaksi? Siinä naapurissa on tämä Venezuela, josta tässä käytiin lyhyt keskustelu aikaisemmin, ja ministereitä pyydettiin pitämään palopuhe sosialistisen politiikan epäonnistumisesta. Chávezin ja Maduron hallinto on tämmöistä latinovasemmistoa varmasti. Onko se sosialismia, en tiedä. Varmasti hallituksen omat toimet ovat aiheuttaneet suuria vaikeuksia maassa, mutta on myöskin muistettava, että Venezuela on suurissa vaikeuksis-

Budjetin alikohta PTK 169/2020 vp

sa näiden kansainvälisten sanktioiden takia, joita Yhdysvallat on erityisesti asettanut. Ja vientihän on rojahtanut Venezuelassa 50-luvun tasolle. [Puhemies koputtaa] Eli kyllähän tässä ovat myöskin ulkoiset tekijät kehitysedellytyksiä vieneet pois Venezuelalta.

14.05 Sakari Puisto ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Poliitikasta — ja varsinkin ulkopoliitikasta — on tullut yhä nopeampaa, ja myös erilaiset talous- ja teknologiset asiat kietoutuvat siihen yhä syvällisemmin. Verrattuna perinteiseen kansainväliseen politiikkaan tämän asettaa melkoisia vaatimuksia myös osaamiselle ja henkilöstölle, ja kysyisin: miten te olette ottaneet ulkoministeriön henkilöstökoulutuksessa ja toisaalta rekrytoinnissa huomioon nämä eri vaatimukset ja eri alojen tarvittavan asiantuntemuksen?

14.06 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Kiljunen pelaa kyllä jo monilla kansainvälisillä kentillä, niin että toivon ministereiltä hiukan malttia tähän kentän laajentamiseen.

Ulkoministeriltä ei vielä tullut vastausta siihen kriisinhallintaan. Ennen kaikkea voisimme ottaa entistä vahvempaa roolia EU:ssa, ja toisaalta EU voisi ottaa vahvempaa roolia siviilikriisin- ja myöskin sotilaskriisinhallinnan osalta, vaikka se nyt teille ei suoranaisesti kuulu — ja ennen kaikkea naisten aseman vahvistamisessa niissä EU:n johtamissa operaatioissa. Niin kuin aikaisemmin totesin, Suomi on esimerkillinen siviilikrihan puolella naisten osuuksissa.

Sitten vielä haluaisin kysyä kehitysyhteistyöstä, josko ministeri voisi ihan rautalangasta vääntää, mitä se tarkoittaisi, jos kehitysyhteistyömäärärahat leikattaisiin ihan minimiin. Tällaisia esityksiä on tullut aina silloin tällöin. Mitä se tarkoittaisi Suomen ulkopoliittisen aseman kannalta? Miten se vaikuttaisi kansainväliseen yhteistyöhön ja meidän asemaamme?

14.07 Jaana Pelkonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! YK:han on varoittanut, että koronan takia tulevana vuonna jopa 235 miljoonaa ihmistä — eli 40 prosenttia enemmän kuin tänä vuonna — tulee tarvitsemaan humanitääristä hätäapua. Kuten edustaja Hopsu jo nosti esiin, äärimmäisessä köyhyydessä elävien määrä kasvaa. Kuten kaikki hyvin tiedämme, pahimmassa vaarassa ovat jo entuudestaan haavoittuvammissa asemassa olevat, kuten tytöt, ja puhun nyt nimenomaan tytöistä. Maailman tyttöjen aseman kohentamiseksi on tehty paljon töitä pitkäjänteisesti — työtä, joka ei saa keskeytyä myöskään pandemian keskellä. Kysymys on varmasti vaikea, mutta kysyn silti: miten me varmistamme sen, ettei tyttöjen asemassa saavutettu tärkeä edistys katkea?

Puhemies Anu Vehviläinen: Otamme vielä ennen ministeripuheenvuoroja kaksi vastauspuheenvuoroa.

14.08 Eva Biaudet r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ehkä hyvä, kun monet kysymykset liittyvät toisiinsa.

Tämä pohjoismainen viitekehys on tosi mielenkiintoinen ei vain Pohjoismaiden sisällä vaan myöskin Euroopassa mutta myös koko maailmassa, globaalisti, puhumattakaan kehitysavusta. Haluaisin kysyä ministereiltä: miten se on vaikuttanut, että meillä kehitysyhteistyörahat ovat niin paljon matalammalla tasolla kuin muissa Pohjoismaissa, jotka ovat jo ylittäneet 0,7:ään? [Kimmo Kiljunen: 70-luvulla!] Ruotsin kehitysyhteistyö on viisi kertaa

Budjetin alikohta PTK 169/2020 vp

isompi, Norjan neljä kertaa isompi ja Tanskan, joka on ehkä vähän verrannollinen noin niin kuin kansantalouteen, on tuplasti isompi kuin meidän. Meillä oli ilo tässä parlamentaarisessa seurantaryhmässä haastatella pohjoismaisia virkamiehiä, jotka johtavat kehitysyhteistyötä. He kyllä tosi ystävällisesti sanovat, että on hienoa, että Suomi on mukana, mutta tuli ihan selkeästi ilmi, että monessa kohdassa kuitenkin Suomi ei näy, [Puhemies koputtaa] koska Suomen rahat eivät aina yllä sinne.

Haluaisin myös kysyä: vaikuttaako se YK:ssa, [Puhemies koputtaa] esimerkiksi kun me nimitämme ihmisiä korkeille paikoille?

14.09 Saara Hyrkkö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Halusin vielä omastakin puolestani kiittää ministeri Blomqvistia tinkimättömästä työstä tasa-arvon puolesta ja myöskin niiden asioiden esittelemisestä tässä. Sehän on sinänsä ihan osuvaa käsitellä tasa-arvoasioita tai ainakin sivuta niitä tässä ulkoministeriön hallinnonalan yhteydessä, koska kuten tietysti tiedämme, tasa-arvo on ihan keskeinen kysymys myöskin Suomen ulkopoliitiikan näkökulmasta, ja ikävä kyllä myöskin esimerkiksi koronapandemian vaikutukset ovat osuneet erityisesti kehittyvien maiden tyttöihin, kuten edustaja Pelkonen hyvin kuvasi.

Varsinainen kysymykseni liittyy jälleen seksuaaliterveyteen ja tällä kertaa Yhdysvaltoihin. Siihen voi vastata, kuka ministereistä osaa. Presidentti Trumphan taannoin aloitti kautensa säätämällä tällaisen asetuksen, joka rajoittaa monien perhesuunnittelujärjestöjen rahoitusta. Se on olennaisesti vaikeuttanut raskaudenkeskeytysten saamista mutta myös muiden seksuaaliterveyspalveluiden saamista paitsi Yhdysvalloissa myös kansainvälisesti. Tämä politiikka vaarantaa miljoonien tyttöjen ja naisten henkeä ja terveyttä eri puolilla maailmaa, ja nyt tulevaan presidentti Bideniin latautuu paljon odotuksia. [Puhemies koputtaa] Kysyisin: onko meillä jonkunlaista aavistusta siitä, [Puhemies koputtaa] saadaanko tämä niin sanottu global gag rule kumottua?

Puhemies Anu Vehviläinen: Tämän debatin lopuksi kaikille ministereille 3 minuutin puheenvuorot, ja kukapa aloittaa?

14.10 Ulkoministeri Pekka Haavisto: Arvoisa puhemies! Koetan selvittää kolmessa minuutissa. — Edustaja Tuomioja ja edustaja Norrback ottivat esille tämän, onko tämä korona-aika vahingoittanut Ruotsi-suhteita tai pohjoismaisia suhteita. Täytyy sanoa, että kyllä viime keväänä oli vaikeata, erittäin vaikeata, kun esimerkiksi Tornionjokilaakso-kysymyksestä keskusteltiin, ja ehkä myöskin kun silloin kun suljimme Uudenmaan ja muuta, se meidän analyysimme taudin luonteesta ja sen kehityksestä oli toisenlainen, kun Pohjoismailla oli eri kuva siitä, mitä toimia tarvitaan ja muuta, niin kyllä ne olivat vaikeita viikkoja ja kuukausia, mutta nyt ollaan lähempänä sitä tilannetta, että on sama kuva tilanteesta.

Edustaja Kaunisto kysyi vielä tästä, päästäänkö kehitysyhteistyöstä eteenpäin, ja olisin ottanut esille sen, että nyt tehdään Afrikka-strategiaa, joka on hyvin laaja. Siinä on meidän poliittinen yhteistyömme, siinä on kaupallinen yhteistyö, siinä ovat investoinnit, siinä on nuoren sukupolven yhteistyö ja näin poispäin, ja minusta tämä on nyt se hetki, jolloin meidän pitäisi hypätä tavallaan, ei hylätä kehyä mutta miettiä, miten sen kehitysyhteistyön päälle voida rakentaa toimivia ja hyviä Afrikka-suhteita.

Edustaja al-Tae kysyi Qatarista, Dohasta, rauhanvälityksestä: Me olemme tietysti toivoneet, että tämä arabimaiden välinen kiista ratkeaisi. Kävin itse Dohassa Qatarissa, ja

Budjetin alikohta PTK 169/2020 vp

meillä oli hyvät keskustelut. He nostivat esiin tietysti omista näkökulmistaan asian. Puhumme myöskin tästä Israelin ja arabimaiden normalisaatiosta, joka on menossa Emiraattien, Sudanin ja muiden välillä. Se helpottaisi kaikkia, kun tämä yhteistyö alkaisi sillä alueella toimia. [Erkki Tuomioja: Tarkoittaako se palestiinalaistenkin asemaa?] — Ilman muuta palestiinalaisten aseman kunnioittamista, ja Suomi ajaa kahden valtion mallia ja haluaa tukea sitä, ja olemme tukeneet Palestiinaa siinä, että he päivittäisivät myös omat ohjelmansa ja tavoitteensa tähän päivään, se olisi erittäin tärkeää, ja että siellä käytäisiin vaalit.

Edustaja Savola otti esille kausityövoimakysymyksen: Ajankohtainen asia sikäli, että juuri pari päivää sitten puhuin Ukrainan ulkoministerin Dmytro Kuleban kanssa, ja totesimme, että nyt ollaan selvemmillä vesillä myöskin heidän osaltaan tässä kausityövoimaasiassa. Hän pahoitteli sitä, että maassa oli ollut erilaisia linjoja, ja nyt koetamme jo varmuuden vuoksi katsoa ensi kesää tältä osalta. [Mikko Savola: Tärkeä asia!]

Edustaja Vähämäki otti esille tämän NB8-yhteistyön ja miten siinä edustaudutaan. Meillä on tietysti normaalit lähetystömme Virossa, Latviassa ja Liettuaissa, ja nämä toimivat normaalisti. Sillä on oma sihteeristönsä, mutta tietysti hyvin paljon samoja teemoja on NB8-yhteistyössä kuin pohjoismaisessa yhteistyössä.

Edustaja Kauma kysyi, mitä voidaan tehdä maahantulon nopeuttamiseksi, ja tämä on tietysti meidän ja sisäministeriön yhteinen urakka. Ollaan muun muassa tutkittu näitä videohaastattelumahdollisuuksia ja tällaisia, että siirryttäisiin teknologiassa nykypäivään, myöskin koronaolosuhteista johtuen. Tätä pyritään nyt tehostamaan ja viemään eteenpäin.

Edustaja Kiljunen otti esille Keski-Amerikka-kysymykset, Latinalainen Amerikka -kysymykset: ne ovat vahvasti EU:n painopistealueita, ja siinä mielessä, vaikka meillä ei siellä Väli-Amerikassa edustustoa olekaan, joudumme näihin asioihin vahvasti paneutumaan.

Edustaja Puistolla oli erinomainen kysymys siitä, miten saadaan osaamista ja sitten rekrytoinneissakin näitä uusia ihmisiä: uuden Kavakun, ulkoministeriön kurssin, valinnassa on kiinnitetty huomiota juuri näihin asioihin, joita nostitte esiin. — Kiitos.

14.14 Kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari: Arvoisa puhemies, ärade talman! Edustaja Niikko nosti esille jalkapallon ja jalkapallodiplomatian, kiitos siitä näin eduskunnan jalkapallojoukkueen kapteenina. On totta, että pelaamme neljän eurooppalaisen maan kesken, ja on totta, että kulttuurilla, urheilulla, kaikella sillä on merkitystä, ja ilman muuta varmasti kaikki yhdessä jaamme sen mahdollisuuden, mitä voimme tehdä kaikilla näillä saroilla.

Ledamot Norrback: Gällande det nordiska samarbetet kan man säga att det nordiska samarbetet inte är en självklarhet.

Eli pohjoismainen yhteistyö ei ole itsestäänselvyys. Sitä pitää tehdä joka päivä meidän kaikkien, ja kuten tiedämme, nyt jos koskaan sitäkin pitää tehdä entistä ponnekkaammin kaikilla tasoilla.

Edustaja Pelkonen, miten tyttöjen asema turvataan, miten se varmistetaan: Kyllähän me olemme ihan demokratia- ja oikeusvaltiokehityksen ytimessä koulutuksen, työelämän, oikeastaan kaiken sen työn osalta, mitä Suomi tekee ja mitä me haluamme ja mitä meidän arvopohjamme edellyttää. Sen takia Suomi panostaa YK:n tasa-arvojärjestöön ja kaiken kaikkiaan niihin toimijoihin, jotka sitä työtä maatasolla tekevät.

Budjetin alikohta PTK 169/2020 vp

Edustaja al-Tae, Qatarin kysymys: Ulkoministeri vastasikin siihen jo omalta osaltaan, mutta itse näen, että niin ulko- ja turvallisuuspolitiikan, kauppapolitiikan kuin kehityspolitiikan osalta on erittäin tärkeää, että me käymme sitä dialogia jalkapallolla ja ilman jalkapalloa. Itsekin olen tehnyt muun muassa Kansainvälisen työjärjestö ILO:n johdon kanssa niin Genevessä kuin Dohassa paljon töitä sen eteen, että työelämän pelisäännöt ja lainsäädäntö kehittyvät, yritysvastuut kehittyvät, ja Suomi näyttää tässäkin myös yritysten osalta hyvää esimerkkiä.

Edustaja Hopsu, koulutusjärjestelmien kehittäminen, koulutus kaiken kaikkiaan: Koulutusviennin tiekartta on nyt työn alla tai tehty. Edelleenkin meillä on siinä paljon tekemistä, jotta me saamme kaiken sen tietotaidon maailmalle vietyä. Minulta usein kysytään, miksi Suomessa on maailman paras koulutusjärjestelmä, mihin vastaan, että siksi, koska meillä on maailman parhaat opettajat. Eli siinä, miten me näin järjestelmätasolla, systemitasolla yhdistämme siihen myös vientitoiminnan, meillä on vielä matkaa, ja me emme saa sekoittaa kotimaan koulutuspolitiikkaa tähän kansainväliseen ja vientitoimintaan.

Edustaja Kauma, siitä, miten konsortioita rakennetaan: Erinomainen kysymys, ja mielelläni teidän kanssanne keskustelen siitä enemmänkin, koska me tarvitsemme veturiyrityksiä, mutta me tarvitsemme niitä pienempiä yrityksiä, etenkin rahoitusosaamista, jotta se liima syntyy siihen tarjoamaan ja toteutukseen. Toivoisin, että voisimme vaikka talousvaliokunnan, miksei muidenkin valiokuntien, kanssa kokoontua ja katsoa tätä yhteisesti.

Sitten vielä, jos puhemies sallii: Edustaja Kaunisto ei kysynyt koripallosta vaan kysyi sijoitusmuotoisesta toiminnasta kehitysyhteistyössä, ja kyllähän panostukset Finnfundiin ovat mielestäni juuri sen tyyliä, joita edustaja varmasti tarkoitti, [Puhemies koputtaa] että me saamme tuloksia, että me synnyttämme kestäväää liiketoimintaa myös niihin kohdemiin, minne haluamme. — Kiitoksia.

14.18 Pohjoismaisen yhteistyön ja tasa-arvon ministeri Thomas Blomqvist: Arvoisa puhemies! Tähän edustaja Tuomiojan kommenttiin ja näkemyksiin on helppo yhtyä. Yhteistyö tulee kyllä jatkumaan hyvänä. Ja yhdyin myös siihen, mitä tässä ulkoministeri Haavisto sanoi näistä vaikeuksista ja haasteista, mitä meillä on ollut.

Ledamot Norrback lyfte det nordiska samarbetet och vad jag skulle vilja driva om jag själv får bestämma — eller hur det formulerades.

Det är klart att vi i Finland som ordförandeland kommer att sträva till att förverkliga den gemensamma vision vi har. Vi kommer att sätta fokus på att få bort ytterligare gränshinder, att så snabbt som möjligt, så fort det är tryggt återgå till normaltillstånd när det gäller gränsöverskridande trafik, och naturligtvis att fördjupa det här beredskapssamarbetet. Det är väl de tre sakerna.

Elikkä tässä kun edustaja Norrback kysyi, mitä haluan priorisoida tai mitä Suomi haluaa priorisoida ensi vuonna puheenjohtajanaan, niin varmaan kolme asiaa: vision toimeenpano — siihen kuuluu kestäväää kehitystä, ilmastonmuutoksen vastaista toimintaa, Pohjo-lan integroituminen, rajaesteet, digitalisaatio, sähköinen tunnistautuminen on tärkeä asia ja sitä haluamme edistää, ja totta kai, heti kun se on turvallista ja mahdollista, avata rajoja — ja pitkäjänteiseen liikkuvuustyöhön haluamme myös satsata, ja sitten viimeisenä on tämä jo aikaisemmin mainitsemani Suomen aloite huoltovarmuus- ja varautumisyhteistyöstä. Nämä ovat ehkä ne kolme kärkihanketta tai -seikkaa.

Budjetin alikohta PTK 169/2020 vp

Siten tässä edustaja Hyrkölle: Kiitos kiitoksista, ja minustakin tasa-arvo sopii erittäin hyvin tähänkin yhteyteen. On hyvä ja tärkeää, että puhutaan tasa-arvosta myös tässä yhteydessä.

Sitten ehkä lopuksi edustaja Kiljuselle: omalta osaltani voin hiihtodiplomatiaa harrastaa, ja tulen osallistumaan pohjoismaisiin parlamettihiihtoihin, jos suinkin vain mahdollista, heti kun ne pystytään järjestämään. — Kiitoksia. [Mika Niikko: Hyvä, Kiljunen lähtee mukaan!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Nyt siirrytään puhujalistaan.

14.21 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat! Sali on täynnä diplomaatteja, kuulostaa siltä. Suomen ulkopolitiikkaa ohjaa ihmisoikeusperustaisuus. Hallitusohjelman mukaisesti Suomi haluaa olla kokoaan suurempi vaikuttaja ja kantaa globaalia vastuuta. Koronakriisin myötä maailman äärimmäinen köyhyys on kääntymässä kasvuun ensimmäistä kertaa yli 20 vuoteen. Ilmastonmuutos ja konfliktit lisäävät riskiä nälänhädän kasvulle, ja monet kehitysyhteistyövaroin saavutetut positiiviset tulokset ovat vaarassa. Aktiivinen ja paikalliset osallistava kehitysyhteistyö onkin yksi tärkeistä ulko- ja turvallisuuspoliittisista työkaluista. Kehitysyhteistyöllä on mahdollisuus auttaa miljoonia ihmisiä kohti parempaa huomista.

Suomen kehityspolitiikka ja yhteistyö ovat myös ilmasto- ja tasa-arvopolitiikkaa. Työmme perustuu ja pohjautuu kestäväen kehityksen toimintaohjelman Agenda 2030 ja Pariisin ilmasopimuksen toimeenpanoon. Lisäksi kehitysyhteistyössä korostuvat naisten ja tyttöjen oikeudet, erityisesti seksuaali- ja lisääntymisterveys. Demokratian vahvistaminen ja laadukkaan koulutuksen mahdollistaminen ovat niin ikään kehitysyhteistyön ytimessä. Kaikki tämä työ on äärimmäisen tärkeää, mutta sen pitää olla pitkäjänteistä. Kehitysyhteistyön maailma ei ole pikavoittojen maailma.

Suomen julkisen kehitysyhteistyön arvioidaan vuonna 21 olevan kokonaisuudessaan yhteensä noin 1,2 miljardia euroa, joka vastaa noin 0,52:ta prosenttia bruttokansantulosta. Vaikka tämän hallituskauden lisäykset ovat varsin kannatettavia ja osoittavat Suomen ryhdistäytymisen globaalin eriarvoisuuden torjunnassa, töitä YK:n 0,7:n sitoumukseen ja tavoitteeseen yhä riittää. Jotta tuohon tärkeään tavoitteeseen päästään, on välttämätöntä luoda selkeä tiekartta. Sen valmistelu on parlamentaarisessa työryhmässä käynnissä, ja toivon, että yhteinen ylivaalikautinen sitoumus saavutetaan, jotta kehitysyhteistyön ennakoitavuus ja varmuus jatkuvat yli vaalikausien. Se on tärkeää sekä kumppanuusmaiden kanssa tehtävälle yhteistyölle että myös suomalaisille ja kansainvälisille kehitysyhteistyöjärjestöille, jotta heidän tärkeälle työlleen olisi ennakoitavat tulevaisuudennäkymät.

Arvoisa puhemies! Suomen tekemä rauhantyö tulee osaltaan näkyvämmäksi ja vahvistuu ulkoministeriön poliittisen osaston alaisuuteen perustetun rauhanvälityskeskukseen myötä. Rauhanvälityskeskuksen toiminta vankistaa Suomen rauhanvälityksen osaamista, työn koordinaatiota ja vaikuttavuutta maailmalla. On hienoa, että talousarvioesityksessä rauhanvälitykselle on allokoitu oma kiinteä määräraha. Päätös on siis hyvää jatkumoa pitkäjänteiselle uurastukselle maailman konfliktien ennaltaehkäisemisessä ja jälleenrakennustyössä. Suomi tukee rauhanvälitykseen liittyviä vuoropuheluprosesseja, edistää käynnissä olevien konfliktien ratkaisuja sekä vahvistaa rauhanvälitystoimintaa ja rauhanvälityskapasiteettia niin kansallisesti kuin kansainvälisesti. Jaan myös edustaja Ovaskan poh-

Budjetin alikohta PTK 169/2020 vp

dinnan tarpeesta vahvistaa EU:n siviilikriisinhallintaa ja kriisinhallintaa ja yhteistyötä tällä saralla.

Arvoisa puhemies! Koronapandemia on vaikeuttanut Suomen suurlähetystöjen ja edustustojen asemaa maailmalla. Useimmissa asemamaissa koronatilanne on ollut merkittävästi Suomea vaikeampi. Tästä huolimatta edustustojen toimintakyky on säilynyt pääosin hyvänä. On kuitenkin jatkossa tärkeää myös ylläpitää henkilöstön jaksamista ja hyvinvointia sekä turvata resurssit, jotta esimerkiksi viisumihakemusten ruuhkaa saadaan purettua. Työperäisten viisumien lisäksi on aivan oleellista korona-ajasta huolimatta pystyä myöntämään viisumit myös suomalaisten perheenjäsenille ja kumppaneille.

Tietoturvallisuuden ja digitaalisen sujuvuuden merkitys kasvaa entisestään, ja on hyvä, että siihen pystytään nyt panostamaan tässä esityksessä 1,4 miljoonaa euroa lisäystä. Edustustot rakentavat osaltaan Suomen profilia maailmalla. Viimeisten hallitusten aikana edustustoverkkoja on ajettu alas säästösyistä. Nykyinen taso ei parhaalla mahdollisella tavalla huomioi nopeasti muuttuvan maailman tilannetta. Siksi onkin hienoa, että nykyisen hallituskauden aikana tavoitteeksi on otettu neljän uuden edustuston perustaminen.

Vielä haluan nostaa esiin valiokunnan panostuksen muun muassa järjestöjen ja oppilaitosten toteuttamaan globaalikasvatukseen. Yhteiskuntarauhaa lisää se, että mahdollisimman monella on kokemus siitä, että ymmärtää maailman tapahtumia, [Puhemies koputtaa] yhteiskunnan muutoksia ja myös omat mahdollisuutensa vaikuttaa kehitykseen.

14.26 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Täällä on käyty erittäin hyvää keskustelua ulkoministeriön hallinnonalan satsauksista ensi vuodelle. Nostaisin vielä pari asiaa esille.

Valitettavasti ministeri Skinnari ehti jo lähteä. Olisin häntä kiittänyt siitä, että ensi vuodelle ollaan lisäämässä 20 henkilötyövuotta Suomen ulkomaanedustustoihin Team Finlandin puolelle. Se on minusta erinomainen asia, ja itse asiassa edustaja Biaudet äsken piti tästä hyvän puheenvuoron liittyen siihen, että vaikka me teemme yhteistyötä Baltian ja Pohjoismaiden kanssa, niin siltikin olemme noin 30 miljoonan ihmisen kokonaisuus, joka on tietysti moneen muuhun maahan yksistään verrattuna aika pieni tekijä, ja monesti varmasti kohtaamme sen, että Suomi yksin on hyvin pieni tekijä. Itse asiassa olisin itsekin mielelläni kuullut, ministeri Haavisto, teidän vastauksenne tähän edustaja Biaudet'n kysymykseen, että voivatko tällaiset asiat vaikuttaa siihen, että suomalaisia nimitetään tai ei nimitetä YK:n virkoihin. Olisi todella tärkeää, että saisimme suomalaista osaamista ja edustusta myöskin sinne.

Arvoisa puhemies! Nostaisin vielä esiin nämä kansainväliset organisaatiot, joissa Suomi ja eduskunta ovat mukana, tietysti YK, Pohjoismaiden neuvosto, Euroopan neuvosto ja Etyj niistä kaikkein tärkeimpinä. Kun itse olen mukana Etyjin toiminnassa, korostaisin tätä vaalitarkkailun tärkeyttä erityisesti tällaisena aikana. Tänä vuonnahan meillä on ollut vaalitarkkailijoita Georgiassa ja Yhdysvalloissa, ja itse olin molemmilla missioilla mukana, ja ensi vuonna heti tammikuussa on missiot Kirgisiassa ja Kazakstanissa. Näkisin, että tällaista toimintaa pitää ylläpitää myöskin poikkeusoloissa, koska jos meidän viestimme on se, että ketään ei lähetetä sinne, niin se on myöskin viesti demokratiasta. Poikkeusolojen aikana, pandemian aikana, on aika usein niin, että valtaa pitävät tahot ottavat entistäkin lujemman otteen vallasta, ja he varsinkin tällaisissa nuorissa demokratioissa, kuten entisen Neuvostoliiton maissa, pitävät siitä kiinni. On hyvin tärkeää, että me tuemme heitä siinä demokratian ylläpitämisessä ja siinä, että he myös pitävät nämä vaalit, erityisesti parlamenttivaalit, sellaisina aikoina kuin ne on suunniteltukin pidettäväksi.

Budjetin alikohta PTK 169/2020 vp

Arvoisa puhemies! Arvostan sitä, että Suomen määrärahat pidetään yllä näissä organisaatioissa ja että myöskin puhemiesneuvosto on arvostanut sitä, että suomalaisia on näissä operaatioissa mukana.

14.29 Hussein al-Tae sd: Arvoisa puhemies! Kollegat! Haluaisin aloittaa viennistä: Jollain tasolla on pikkasen vieroksuttu tätä, ja silloin tällöin kuulee keskusteluissa, että kehitysapuun esimerkiksi ei saisi liikaa kytkeä vientiä ja tukea täytyy antaa sellaisenaan eli tukena. Itse koen, varsinkin kun olen lähtöisin alueelta, jonne kehitysapua paljon lähtee, että suurin toivomushan niillä alueilla, kun kansalaisten kanssa juttelee, on se, että Suomesta ja hyvin kehittyvistä maista kuten Suomesta sinne vietäisiin esimerkiksi teknistä osaamista, jolla korruptiota ja byrokratiaa voitaisiin vähentää, tai esimerkiksi vedenjakeluun liittyvää osaamista, joka mahdollistaisi sen, että vettä ei tarvitsisi hakea kilometrien päästä vaan se olisi heti lähellä, ja näin ollen esimerkiksi työt, jotka ovat yleensä vedenhakuvastuussa, saisivat vettä läheltä ja pääsisivät sitä myöten kouluun ja säästäisivät aikaa. Eli siinä mielessä se, että suomalaiset yritykset pystyisivät viemään niihin maihin, missä me olemme hyvin profiloituneita ja mihin viemme kehitysapua, on itse asiassa positiivista ja haluttua, ja sitä omasta mielestäni pitäisi tukea. Sitä voi tukea myöskin sillä, että kun täällä alkaa jo olla aika paljon ihmisiä erilaisista maista — helposti yli sataa kieltä puhutaan Suomessa tällä hetkellä näissä suurissa kaupungeissa, Vantaa, Espoo, Helsinki ja monet muut — niin näitä ihmisiä, jotka ovat juuriltaan muualta tulevia, käyttämistä omien kotimaittensa kehittämiseksi tulisi edistää tarkoituksenmukaisemmin kuin mitä tänä päivänä. Nämä ihmiset työllistyisivät erilaisissa yrityksissä ja veisivät niihin omiin kotimaihinsa suomalaista osaamista. Näin Ruotsi menettelee, ja näin meidänkin tulisi menetellä paljon voimakkaammin ja tarkoitushakuisemmin.

Sitten vielä laajemmin kehitysavusta ja siihen liitettävästä ulkopoliittisesta turvallisuusvaikuttamisesta:

Koen vahvasti, että he — siis me — joilla on mahdollisuus nähdä pitkälle ja ajatella pitkälle, on myös velvollisuus tehdä niin. Koronakriisi on lisännyt hätää ja nälkää ympäri maailmaa, niin kuin tässä on todettu edustaja Pelkosen ja Hopsun suulla. Pälle 200 miljoonaa ihmistä lisää kärsii äärimmäisestä köyhyydestä, ja se on noin 40 prosenttia siitä, mitä tänä päivänä, eli sensuuriin lisäys, joka tarkoittaa sitä, että totta kai meillä on vastuuta auttaa omia kansalaisia mutta myös niitä, joita voimme auttaa muualla maailmassa.

Tähän liittyen on myös todettava, että auttaminen ulkomailla on omankin edun tavoittelun näkökulmasta järkevää. Ihmiset eivät halua lähteä pakolaisiksi kodeistaan, elleivät kodit itse muutu vihollisiksi, ja tässä kohtaa sillä, että panostetaan, niin kuin tässä pääluokassa, rauhantyöhön, globaalikasvatukseen ja koulutukseen, näillä kysymyksillä ja näillä panostuksilla pystytään puuttumaan niihin konfliktien juurisyihin niitten omilla paikoilla, mikä estää pidemmällä tähtäimellä siirtolaisuutta ja sitä myöten konflikteja niissä maissa, niitten naapurimaissa mutta myöskin täällä Euroopassa asti. Siksi tässä pääluokassa ilahduttaa nähdä, että rauhanvälityskeskukselle, joka on perustettu, on selkeästi myöskin budjetoitu ja sitä on miehitetty ja tähän on tullut myöskin tämä uusi luokka rauhanvälityksen korostamisesta omanaan ja se, että globaali- ja rauhankasvatusta lisätään.

Nämä kaikki asiat tukevat sitä ajattelua, että Suomi pyrkii siihen, että maailmassa olisi vähemmän pakolaisia kuin tänä päivänä. Määrähän on lisääntynyt valtavasti, mutta me teemme parhaamme sen suhteen, että pystymme kehittämään näitä kansoja niin, että kansalaiset voisivat jäädä omiin maihinsa ja olla siellä onnellisempina kuin mitä he ovat mo-

Budjetin alikohta PTK 169/2020 vp

nessa suhteessa tänä päivänä. Tämän koen olevan se, mitä edustaja Kaunisto sanoi, että opetetaan mies tai nainen paljon mieluummin kalastamaan kuin annetaan heille vain yksi kala yhden kerran syötäväksi.

14.34 Sakari Puisto ps: Arvoisa puhemies! Meillä on ollut tänään hyvää keskustelua tässä ulkoministeriön hallinnonalaa käsittelevässä kohdassa, ja ihan mielellään ulkopoliittikaa puhuisi eduskunnassa ehkä enemmänkin. Tietysti iso asiahan oli, isoin, tämä ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko hiljattain, mutta mielellään keskusteltaisiin ulkopoliittikasta enemmänkin.

Meillähan on erilaisia parlamentaarisia ryhmiä eduskunnassa, ja välillä tulee semmoinen olo, että ne menevät vähän eri kompassien mukaan, eli mikä se yhteistyö niiden välillä on, ja toisaalta taas sitten näiden parlamentaaristen kansainvälisten ryhmien suhde ministeritason vastaaviin ryhmittymiin. Itse olen Suomen valtuuskunnan puheenjohtaja tässä BSPC:ssä eli Itämeren alueen parlamenttikonferenssissa, ja siinähan on monia tällaisia ryhmiä sisäkkäin, jos ajattelee, että meillä on Pohjoismaat mukana siinä, Ahvenanmaa, meillä on usein förmöte siinä etukäteen keskenämme, meillä on baltit siinä mukana ja sitten on erilaisia EU-maita ja -alueita — Puolaa, Saksan alueita — ja sitten siinä on vielä Venäjän alueitakin mukana.

Kiitoksia ministereille hyvästä keskustelusta!

14.36 Mikko Savola kesk: Arvoisa rouva puhemies! Aivan kuten edellinenkin puhuja sanoi, niin tämä keskustelu on hyvää, ja ulkopoliittikasta pitäisi keskustella paljon enemmänkin tässä salissa. Onneksi siihen on nyt tänä syksynä tullut hyviä mahdollisuuksia, koska on ollut erilaisia selontekoja ja sitten tietysti tämä parlamentaarinen selontekotyö, mikä saatiin valmiiksi ja mikä nyt on ulkoasiainvaliokunnan käsittelyssä. Näitä Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisia linjanvetoja nyt sitten käydään yli puoluerajojen hyvässä yhteistyössä läpi. Se on ihan keskeinen osa meidän ulkopoliittikan ja turvallisuuspolitiikan jatkuvuutta.

Mutta, rouva puhemies, tässä budjetissa ja ensi vuodelle tehtävissä painopisteissä on aivan keskeistä kyllä tämä edustustoverkon ylläpito ja se, että sitä myöskin laajennetaan. Siinä on erittäin tärkeitä elementtejä meidän viennin kannalta, kahdenvälisten suhteitten kannalta luonnollisestikin, ja tietysti se, että pystymme suomalaisia tuolla maailmalla myöskin sitten auttamaan erinäisissä asioissa. Tietysti sitä aina toivoisi, että kaikki se meidän hyvä henkilöstö, jota on, olisi tämmöistä hyvin markkinahenkistä myöskin — hehän ovat Suomen brändilähettiläitä tuolla maailmalla — ja me pystyisimme hyödyntämään tähän kauppaan ja vientiin ja tämän tyypin toimintaan hyvin laajasti tätä meidän henkilöstöä, joka tuolla lähetystöissä toimii. Mielestäni tässä on menty hyvin paljon eteenpäin siinäkin aikana, kun itse olen saanut eduskunnassa olla, mutta ihan keskeistä on myös se, että tästä henkilöstön jaksamisesta huolehditaan. Nythän on hyvin vaikeat ajat ja varmasti se työnteko, niin siellä ihan lähetystön konkreettisissa toimissa kuin sitten ihan laajemminkin, on hankalampaa, koska olemmehan me nähneet, mitä tämä korona ihan tämmöiselle perusyhteydenpidolle merkitsee nyt sitten.

Meillähan se täällä parlamentissa näkyy sillä tavalla, aivan kuten edustaja Puisto hyvin mainitsi, että kun meillä on näitä erilaisia parlamentaarisia, kansainvälisiä toimielimiä, niin kyllähän se niiden iso merkitys siinä kahdenvälisten suhteitten solmimisessa on jäänyt tosi paljon pienemmälle nyt tänä korona-aikana, kun fyysisiä kansainvälisiä kokouksia ei ole

Budjetin alikohta PTK 169/2020 vp

voitu pitää. Ei siinä Teamsin kautta tai Skypen kautta olevassa kokoustamisessa ja yhteydenpidossa kyllä uusia henkilösuhteita luo. Ulkopolitiikka on kuitenkin myöskin hyvin paljon henkilökohtaisten suhteitten luomista, jolla sitten voidaan maiden välisiä suhteita edistää. Omalta osaltani olen saanut tässä Naton parlamentaarisessa valtuuskunnassa toimia, ja tänä vuonna ei käytännössä kokouksia sen suhteen ole ollut.

Rouva puhemies! Tuossa debattiosuudessa huoleni nostin esiin tästä huoltovarmuudesta, ja siihen ministerit antoivat kyllä hyviä vastauksia. Siitäkin voidaan sanoa, että tämä vuosi on opettanut meille todella paljon. Ne asiat, joihin ollaan luotettu ja joita on pidetty itsestäänselvyytenä, eivät sitä ole olleet, ja sen takia varmasti tällainen varautuminen ja sitten tällaisiin uudentyyppisiin ukiin valmistautuminen nousi myös tässä selontekopaperissa hyvin vahvastikin esille, ja kyllä meidän tätä keskustelua pitää jatkaa niin EU:n puitteissa, Pohjoismaiden puitteissa kuin laajemminkin. Jos tulee tällaisia vastaavia joko terveydellisiä kriisejä tai pahimmassa tapauksessa sotilaallisia kriisejä, niin silloin on hyvin vaikea sitä apua enää saada. Sen pitää olla ennalta sovittu, ennalta mietitty, pitää olla ennalta varmuusvarastot hankittu, ja sitä pystytään tekemään hyvin myös muiden maiden kanssa, että ihan kaikkea ei tarvitse aina yksin Suomessa tehdä, mutta sen pohjan pitää löytä tietysti, koska sekin huomattiin nyt, että jokainen kuitenkin katsoo ensisijaisesti sitä omaa maataan, kun kriisin hetki koittaa.

Rouva puhemies! Mielestäni ensi vuoden budjetti on tasapainoinen. Sinne on otettu ne huomiot, jotka ulkoasiainvaliokuntakin hyvin ponnekkaalla tavalla esiin toi, ja tästä on hyvä meidän ulko- ja turvallisuuspoliittista linjaa jatkaa.

Omalta osaltani haluan toivottaa oikein hyvää ja rauhallista jouluaikaa kaikille hyvälle kollegoille, keidenkä kanssa nytkin on saanut debattia täällä käydä. — Kiitos.

14.41 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa rouva puhemies! Minä keskitän tämän oman puheenvuoroni kansainväliseen kehityspolitiikkaan ja siihen liittyviin huomioihin Suomen osalta. Tässä on hyvä nähdä se, mikä ero on hallituksilla. Vaaleilla on merkitystä. Vaaleilla on monenlaista merkitystä. Se näkyy myöskin ulkopolitiikassa, tässä tapauksessa ennen kaikkea kehitysyhteistyöpolitiikassa. Meillä on selkeä suunnanmuutos tapahtunut Suomessa sitten viime hallituskauden. Kehitysyhteistyön osaltahan se näkyy määrän kehityksenä ja kehitysavun laatukehityksenä, joista meillä nyt on tässä juuri budjettiesitys käsillä.

On kiintoisaa, kun täällä on käyty tänään paljon keskustelua YK:n asettamasta 0,7 prosentin kansantuotetavoitteesta kehitysyhteistyölle, johon Suomi sitoutui jo vuonna 1970 silloin, kun YK:n toinen kehityksen vuosikymmen julistettiin. Silloin asetettiin tämäntasoinen suhteellinen määrätavoite kansainväliselle kehitysyhteistyölle. Sinnikkäästi Suomi on sitä lähestynyt pikku hiljaa. Silloin 70-luvun alussa jo sitouduttiin Suomen osalta siihen, että 1970-luvun loppuun mennessä Suomi saavuttaa tuon 0,7 prosentin tason, ja meidän naapurimme, Pohjoismaat, kuten tässä tänään on tullut ilmi, saavuttivatkin sen — Norja, Ruotsi ja Tanska. Ruotsi on yli 1 prosentin ollut jo pidemmän aikaa.

Suomi saavutti ensimmäisen kerran — ja yhden ainoan kerran — tämän 0,7 prosenttia vuonna 1990. Kiitos osittain bkt:n laskun sinä vuonna, se 0,7 saavutettiin. Se kyllä oli myöskin budjetoitu hyvin lähelle sitä. Eli bkt:n lasku avitti, ja sen jälkeen se apu rojahti rajusti silloisen talouskriisin seurauksena. Sitten taas 90-luvun puolivälistä eteenpäin lähdettiin asteittain rakentamaan niin, että vuoteen 2015 mennessä se oli jo lähes 0,6 prosenttia — vai oliko se 0,6 jo rikki — ja jälleen tapahtui rojahdus niin, että viime hallituskaudella se

Budjetin alikohta PTK 169/2020 vp

rojautettiin 0,35 prosenttiin. Ja nyt sitten sitkeästi mennään ylöspäin. Nyt saavutetaan 0,52. Eli tässä määrän kehityksessä näkyy suoraan tämä hallituskausien luonne ja vaikutus.

Mutta, arvoisa puhemies, tämä näkyy myöskin kehitysyhteistyön laadussa. Meillä on monia kriteereitä, millä sitä määrittää. Yksi on vähiten kehittyneille maille suuntautuva apu. Siinäkin meille on asetettu kansainvälinen tavoite, 0,2 prosenttia kansantuotteesta, ja nyt hallituksella on 0,18 tämän budjettiesityksen osuus. Se nousee siis pari promillen kymmenystä joka tapauksessa, nyt 0,16:sta 0,18:aan. Ja tässäkin on painopisteen muutos. Se näkyy erityisesti kansalaisjärjestöapuna. Siihen on panostettu voimakkaasti, hieno asia. Se on siellä tärkeä. Humanitaarinen apu nousee voimakkaasti, ja myöskin monenkeskiseen yhteistyöhön, joka on yksi perinteisistä laatukriteereistä, panostetaan kovasti.

Arvoisa puhemies! Tässä yhteydessä on ehkä hyödyllistä katsoa ei ainoastaan perinteistä kehitysapua, sen laatukriteereitä, vaan kansainvälisen kehityspolitiikan taustalla olevia perusparadigmoja. Tässä on tapahtunut mielenkiintoista muutosta vuosikymmenten varrella. Silloin aikoinaan, kun tämä kehitysyhteistyötavoite määrätavoitteena asetettiin, vertailut tehtiin useimmiten siitä lähtökohdasta, että jotkut maat ovat köyhempiä, toiset ovat rikkaampia. Vauraiden teollistuneiden maiden osuudelle asetettiin velvoite tukea köyhempiä maita, ja köyhyyttä mitattiin puhtaasti kansantuoteosuuksina per capita. Nämä vertailulaskelmat liikkuivat pitkälle tällä tasolla. Bkt per capita maita laitettiin kehittyneisyysjärjestykseen, ja keskustelu liikkui siinä, kuinka nostaa sieltä köyhempiä maita korkeammalle tasolle.

90-luvun alkuun tultaessa tämä paradigma muuttui. Oivallettiin, että ei pelkästään bkt:n kasvu, kansantuote sinänsä määritä elintaso, koska se, miten ne voimavarat jaetaan, on keskeinen kysymys. Silloin tuli uusia kriteereitä, ja muun muassa UNDP:n eli YK:n kehitysjärjestön puitteissa luotiin tämä Human Development -indeksi, jolla lähdettiin vertailemaan maita. Silloin keskeisiksi kriteereiksi tulivat keskimäärin odotettavissa oleva elinikä, joka summaa hyvin ihmisen terveyden ja hyvinvoinnin tilanteet, koulutustaso ja sitten elintaso eli bkt-laskelma. Tällä kriteeristöllä Suomihan on sijoittunut melko hyvin, kymmenen parhaan joukkoon, kautta historian, niin että me olemme luonnollisesti donorin asemassa eli avunantajan asemassa suhteessa muuhun maailmaan.

Nyt UNDP on kehittänyt uuden indeksin. Ensimmäisen kerran tänä vuonna YK:n kehitysohjelman vuosikirjassa on kehitetty uudentyyppinen kehitysindeksi, johon on lisätty luonnonvarojen käyttö ja hiilijalanjälki. Eli tämä on laventunut uuteen kulmaan, ja meilläkin puhutaan ilmastonmuutoksesta keskeisenä osatekijänä. Nyt on jännä tilanne katsoa, miten maat sijoittuvat. Suomen osalta me olemme kehitysindeksin osalta sijaluvulla 11. Kun lavennetaan tätä luonnonvarojen käyttöön ja hiilijalanjälkeen, Suomi putoaa 30:nneksi, ja tässä monille muillekin teollisuusmaille käy niin sanotusti huonosti. Siellä nousee joi-takin Costa Rican kaltaisia maita, joilla luonnonvarahallinta on parempi kuin meillä. [Puhemies koputtaa] Tämähän tietysti laventaa tämän kehityspoliittisen keskustelun siihen, että vuorovaikutukseen tulee muitakin elementtejä kuin tämä perinteinen köyhyysorientaatio, josta olemme puhuneet.

14.46 **Eva Biaudet r:** Arvoisa puhemies! Det nordiska samarbetet har inhämtat många fördelar för oss i Finland. The Nordics är ett brand som på de flesta ställen i världen även har positiva konnotationer, goda vibrationer när det gäller trygghet, välfärd, ren miljö, mänskliga rättigheter. Norden är en alldeles särskild plats med tanke på barnens och kvin-

Budjetin alikohta PTK 169/2020 vp

nornas rättigheter och ställning. Det är svårt att finna något liknande ställe annanstans i världen.

Kulturen och det kulturella i Norden har en stor betydelse som motor, inkubator, när det gäller samhällsutvecklingen och samhällsklimatet. Det är viktigt att på alla sätt främja möjligheterna för oss i Norden att ta del av varandras kulturliv — vare sig det gäller tv-serier, barnprogram eller diskussioner kring identitet och mänskliga rättigheter. Jag vill påstå att Astrid Lindgrens barnböcker har format vår syn på barnens rättigheter, som har haft stor betydelse för utvecklingen i hela världen. Barnen är egna människor hos oss med rätt att höja sina röster i familjen, i skolan och i media här i Norden.

Voin hyvin kiittää Astrid Lindgrenin lastenkirjoja siitä, että lasten oikeudet ovat siinä tilassa kuin ne ovat Pohjoismaissa. Kulttuurin merkitys on hämmästyttävän tärkeä myös meidän identiteetin kehittymisen kannalta. Siksi toivon, että Pohjoismaiden ministerineuvosto muistaa panostaa jatkossakin yhteisten kulttuurikokemuksien mahdollistamiseen.

Jämställdheten och kvinnornas rättigheter, precis som barnens rättigheter har blivit en del av den nordiska identiteten och den nordiska kulturen och även såtillvida den finländska kulturen. Den nordiska kulturen är en oerhört viktig del av vårt identitetsbygge, och vi får inte glömma bort att satsa på det. Jämställdhet och barnens rättigheter är mer än politik. Det är en identitetsfråga. Det är en del av vår kultur, hur vi lever, vad vi anser att är viktigt. Det är genom det nordiska sammanhanget vi kan föra vidare denna diskussion på betydelsen av mångfald och inkludering.

De nordiska länderna har som uppgift att även i Europa, och framför allt i de globala sammanhang som vi finns i visa att barnens och kvinnors rättigheter är en livssyn som bygger på att de hämtar välfärd och framgång i våra samhällen, och det bygger på en ambitiös och målmedveten syn på att främja mänskliga rättigheter.

Ofta är det via Sverige som vår diskussion kring jämställdhet väcks. Det var också så som den offentliga debatten om sexuella trakasserier strandade i Finland från det internationella. Vi har en gemensam syn på rätten till abort och moderniserar nu vår lagstiftning där. Precis såsom den svenska diskussionen om våldtäktsdefinitionens betydelse — uttryckligen som en frånvaro av samtycke — lyfter fram kvinnans rätt till självbestämmande. Och den gamla abortlagens sunkna föreställning om att kvinnor inte har förmåga att avgöra sitt eget bästa, utan behöver något slags förmynderskap under männen eller experter, förpassas nu till historien. Även diskussionen om föräldrarnas gemensamma ansvar för barnen har sin nordiska förankring.

Det nordiska i Finland är en viktig del av vår gemensamma kultur, och därför måste vi fortsätta satsa på att skapa gemenskap, aktivt skapa plattformar för att kunna ta del av varandras kultur och varandras samhällsdebatter, alldeles särskilt när det gäller kvinnors rättigheter och jämställdheten av könen.

Finlands utrikespolitik tar avstamp i de mänskliga rättigheterna. Detta kunde synas i varje sammanhang och genomsyra alla våra aktiviteter. Låt oss bli lika starka i detta människorättsbrand som Sverige i sin feministiska utrikespolitik.

Toivon, että Suomi todellakin voisi näkyä ihmisoikeusperusteisen ulkopoliitiikan kautta kaikessa toiminnassaan maailmalla. Me voisimme olla yhtä vahvasti brändättyjä tällä kuin Ruotsi feministisen ulkopoliitiikan osalta on tänä päivänä.

Budjetin alikohta PTK 169/2020 vp

För att vi ska vara så starka som möjligt i detta arbete behöver vi finna likasinnade krafter i kampen mot de nya oheliga allianser, såsom till exempel de välorganiserade anti-gender-rörelserna är. Vårt naturliga starkaste sammanhang är det feministiska Sverige och de nordiska länderna tillsammans med EU-länder som delar vårt mål. Därutöver behöver vi bli mer strategiska i vårt arbete mot anti-gender-trender och målmedvetet stärka koalitioner av länder som tillräckligt starkt kan motarbeta dessa i EU och i FN och i andra internationella sammanhang.

14.51 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Haluaisin lopuksi toivottaa kaikille hyvää kansainvälistä siirtolaisuuden päivää. Globaalit siirtolaismäärät ovat lisääntyneet tällä vuosituhannella. Siirtolaisuuden yleistyessä yhteiskunnat ympäri maailmaa kohtaavat haasteet niin ennakkoluulojen kuin mahdollisuuksien osalta. Arvoisat ministerit ja salissa olevat edustajat, meillä on iso työ tehtävänä siinä, että yhdenvertaisuus ja syrjimättömyys toteutuvat meilläkin täällä Suomessa kaikkien osalta. — Ja hyvää joulua myös ministereille!

14.52 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Haluaisin nostaa vielä yhden teeman esille. Meillä on kehitysyhteistyökaupasta vastaava ministeri Skinnari täällä paikalla, ja hän on moneen kertaan korostanut sitä, että kauppa- ja kehityspolitiikan tulee kulkea käsi kädessä ja tukea toinen toisiansa. Tämä on mitä järkevintä ja kokonaisvaltainen lähestymistapa, mihin myöskin ulkoministeri viittasi Afrikka-politiikan osalta. On tärkeää, että me näemme näiden eri yhteistyöelementtien puhaltavan samaan suuntaan. Kauppapolitiikkaa voidaan käyttää myöskin kehityspolitiikan välineenä, kuten ministeri erinomaisesti tietää ja moneen kertaan on tuonut sitäkin esille.

Haluaisin nostaa yhden ison kysymyksen, jonka kannattaisi ehkä vielä entistä painokkaammin näkyä Suomen linjauksissa, ja se on kauppapolitiikkaan asetettava tietty ehdollistaminen, joka liittyy työelämän miniminormeihin. Tämähän on vanha teema, josta on puhuttu jo useamman kymmenen vuoden aikana, mutta jotkut maat saattavat saada kilpailuetua sillä, että ne rikkovat Kansainvälisen työjärjestön perusnormeja. Meillä on niin sanotut perustavaa laatua olevat työelämän miniminormit, joissa on yleensä kysymys pakotyöstä, vankityön käytöstä tai lapsityövoiman käytöstä ja myöskin siitä, että työntekijöiden järjestäytymisoikeus, mukaan lukien työtaisteluoikeudet, turvataan maassa. Nämä olisivat niitä ehdollistamisen kriteerejä — vähän niin kuin monessa muussa yhteydessä on ollut esillä oikeusvaltiokriteeri, joka sekin saattaisi olla elementti, joka pitäisi nostaa esille muun muassa korruptiovaarojen vuoksi. Jäin kysymään ministeriltä vielä: kuinka pitkälle tässä voitaisiin mennä, että tässä kansainvälisessä kauppapoliittisessa sopimuksessa olisi selkeästi määritelty myöskin nämä työelämän miniminormit, joilla me parantaisimme luonnollisesti myöskin kehitysedellytyksiä maissa yleisemmin?

Puhemies Anu Vehviläinen: Tähän loppuun jokaiselle ministerille 2 minuuttia.

14.54 Ulkoministeri Pekka Haavisto: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitos eduskunnalle hyvästä keskustelusta — paljon sellaisia kannanottoja, joihin voin täysin yhtyä. Vastaan muutamaan kysymykseen, joka on esitetty.

Edustaja Kauma ja oikeastaan aikaisemmin edustaja Biaudet kysyivät, voiko näihin YK-virkoihin vaikuttaa meidän kehitysyhteistyövaramme tai muiden vähäisyys. Varmasti vaikuttaa sekin, mutta oma kokemukseni, silloin kun tein YK:ssa töitä ja katsoin siltä kan-

Budjetin alikohta PTK 169/2020 vp

nalta jäsenmaita, on jäsenmaiden yleinen aktiivisuus ja aloitteellisuus. Hyvät aloitteet, järkevät aloitteet ovat erittäin tervetulleita YK:n maailmassa, ja sillä, että joku jäsenmaa niitä esittää ja ottaa esiin, on merkitystä. Yhtenä esimerkkinä ottaisin sen, kun me YK:n pakolaisjärjestön UNHCR:n kautta otimme esiin vammaisten pakolaisten kysymyksen. Sitä oli siellä henkilökunta pohtinut, mutta ei ollut oikein osannut aloittaa. Sitten tuli jäsenmaa, joka sanoi, että tämä on prioriteetti, tämä pitää hoitaa kuntoon. Sitten tuli muita jäsenmaita kelkkaan, ja asia lähti menemään eteenpäin. Minusta tämä hyvien YK-aloitteiden miettiminen ja eteenpäinvieminen olisi tärkeää.

Edustaja Kauma nosti esiin myös vaalitarkkailun merkityksen, ja kiitos teille siitä. Panoksenne USA:n vaalien seurannassa oli erittäin tärkeä. Hyvä kuulla, että tämä vaalitarkkailutyö jatkuu. Olen täysin samaa mieltä, että se on tuettava asia.

Edustaja Pelkonen nosti esiin tyttöjen tilanteen tässä koronapandemian keskellä, ja siitä on kyllä yhteinen huoli, että monessa kehitysmaassa saattaa mennä tyttöjen osalta kehitys taaksepäin.

Edustaja Hyrkkö kysyi, onko tietoa Yhdysvalloista, mikä tulee olemaan linja seksuaali- ja lisääntymisterveysasioissa Bidenin aikana. Odotamme tätä, mutta odotamme sitä tietysti positiivisella hengellä, että näissä asioissa mentäisiin eteenpäin.

Edustaja Ovaska otti tämän kriisinhallintakysymyksen EU:ssa, EU:n kriisinhallinnan vahvistamisen. Olen samaa mieltä kanssanne. Ehkä myöskin Suomen ajattelutavasta: Olen usein ajatellut, mikä valtava merkitys sillä on ollut, että vuonna 56 joukot lähtivät sarkahousuissa Suezille, mikä keskustelu sitä edelsi. Olimme sodasta toipuva maa, joka sitten päätti ottaa osaa YK-operaatioon. [Puhemies koputtaa] Minusta tätä samaa analyysia, missä tarvittaisiin tänä päivänä suomalaisia ja EU:ta, pitäisi jatkaa. — Kiitos.

14.56 Kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari: Arvoisa puhemies! Omalta osaltani myös kiitos siitä keskustelusta, mitä olemme saaneet käydä, ja korostan vielä Suomen panostuksia globaalin oppimisen kriisiin ja koulutukseen kaiken kaikkiaan, ja se näkyy meidän budjetissa — ja kiitos siitä luottamuksesta myös teille. Kaupan ja kehityksen yhteinen näkemys, yhteistyö niin työelämän kuin kestävän kehityksenkin periaatteet siinä mukana, ovat erittäin tärkeitä asioita monella tavalla.

Edustaja Savola tiedosti hyvin sen, mikä on viennin ja Team Finland -toiminnan merkitys. Itse korostaisin myös digitalisaation merkitystä tässäkin ja virtuaalisia mahdollisuuksia. Itse olin jo muun muassa hologrammina Tokiossa meidän suurlähetystön olympiapaviljongin avajaisissa, ja kuulemma se näytti ihan hyvälle — kiitos Nokialle ja suomalaiselle insinööriosaiselle, että tällainen virtuaalisuus on mahdollista, myös ministeri Lintilän puolesta. Mutta kaiken kaikkiaan meillä pitää olla tavoite, että virtuaalisesti me olemme maailman paras ja me teemme ne palvelut niin hyvin, että siitä meidät tunnetaan, ja niin me olemme ennenkin onnistuneet tekemään.

Edustaja Kauma, kiitos kiitoksista. Uudet 20 henkilötyövuosiresurssia: Nyt on erittäin tärkeätä, että heillä on selkeät tavoitteet, päämäärät niin maatasolla kuin sitten kansallisesti, kun me yhdistämme voimia. Erittäin tärkeä uusi resurssi, ja kiitos siitä luottamuksesta, että pääsemme jalkauttamaan 20 suomalaista liiketoiminnan huippuosaajaa tarkoin valituihin kohteisiin.

Kaiken kaikkiaan ulkoministeriön osaamisesta: Ulkoministeri tässä hyvin jo perusteli Kavakun merkitystä. Itse nostaisin tietyt teemat sieltä vielä: digipolitiikka, ilmastopolitiikan osaaminen — ne tulevaisuuden politiikan ja tämän päivän lohkot, missä Suomen

Budjetin alikohta PTK 169/2020 vp

pitää olla todella hyvä. Me tarvitsemme sitä diplomaatin syväosaamista mutta samalla toki niitä sosiaalisia kyvykkyyksiä, myynti- ja markkinointitaitoja, [Puhemies koputtaa] ja itse olen erittäin iloinen ja ylpeä siitä, että meiltä niitä löytyy. — Kiitos.

14.59 Pohjoismaisen yhteistyön ja tasa-arvon ministeri Thomas Blomqvist: Arvoisa puhemies! Myös omalta osaltani kiitos hyvästä keskustelusta ja hyvistä kysymyksistä.

En oikeastaan muuta nyt halua sanoa kuin että minusta tässä edustaja Biaudet piti erittäin hyvän puheenvuoron.

Jag kan hålla med om allt som blev sagt. Det är faktiskt viktigt att också lyfta kulturens betydelse i det nordiska samarbete. Det är ju så att när vi godkände den nya visionen för drygt ett år sedan i Norden — de nordiska statsministrarna — så blev det en tyngdpunktsförskjutning till hållbar utveckling, kampen mot klimatförändringen och eftersom vi inte fått mer anslag, större anslag, så betyder det att kultursektorn krymper en aning, men den är fortfarande av de största i Norden, och jag delar helt och hållet synen på att det är kulturen som är det sammanbindande kittet också i Norden.

Elikkä tässä minusta Biaudet piti oikein hyvän puheenvuoron ja korosti kulttuurin merkitystä myös pohjoismaisessa yhteistyössä, ja on todella tärkeää, että se tulee huomioduksi ja myös sanotuksi tässä salissa.

Kun pääministerit ja Pohjoismaat viime vuonna hyväksyivät uuden vision, niin se tarkoitti myös sitä, että painopistettä siirrettiin kestävään kehitykseen ja ilmastonmuutoksen vastaiseen taisteluun, ja silloin kulttuurin määrärahat pienenevät pikkasen. Mutta kulttuuri on edelleen isoimpia alueita myös budjetinäkökulmasta katsottuna, ja pohjoismaiset yhteistyöministerit seuraavat tätä kehitystä.

Sitten lopuksi: Myös tasa-arvo ja naisten ja lasten oikeudet ovat osa pohjoismaista hyvinvointiyhteiskuntaa, ja myös sillä tavalla ne kuuluvat tähän keskusteluun. Ne ovat asioita, joita Pohjoismaat yhdessä maailmalla, kansainvälisesti ja EU:ssa, pystyvät edistämään. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Pääluokan käsittely keskeytettiin.